Ч. 68 (14.900). Львів, вівторок 29. березня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Леґіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Четвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Австрійський єпископат за аншлюсом.

ПАСТИРСЬКИЙ ЛИСТ З ПОХВАЛАМИ ДЛЯ НАЦІОНАЛ-СОЦІЯЛІЗМУ.

В неділю відчитали в усіх австрійських церквах пастирський лист австрійського єпископату з нагоди аншлюсу.

Єпископи стверджують, що націонал-соціялістичний рух дав дуже добрі висліди з національного, політичного й господарського погляду, для держави, народу і зокрема для найширших народніх мас.

Націонал-соціялістичний рух **усунув небезпеку безбожницького большевизму. Цій акції дають єпископи своє благословення** та обіцяють упімнути в цьому напрямі своїх вірних.

В день плебісциту **австрійські єпископи як німці признаються до німецької держави та сподіються, що всі вірні знають свій обовязок супроти свого народу.**

У письмі до Гітлерового повновласника для переведення плебісциту

кард. Інніцер висловлює надію на добру співпрацю; письмо закінчене окликом: „Гайль Гітлер!"

ШУШНІҐ СТАНЕ ПЕРЕД СУДОМ.

Прем. Ґерінґ виголосив у Відні 3-годинну промову, в якій гостро критикував Шушніґа, підкреслюючи, що ним ще займеться суд. Факт, що „патріотичний фронт" розлетівся, як лиш німецькі війська ввійшли до Австрії, вказує, що був це лиш великий блеф.

ШИРОКІ ПЛЯНИ ГОСПОДАРСЬКОЇ РОЗБУДОВИ АВСТРІЇ.

Дальше Ґерінґ намітив пляни розбудови Австрії, м. ін. експльоатацію копалень, використання водної енерґії, перерібку дерева, будову залізниць, шляхів, судохідного каналу, пристані у Відні і т. п.

Накінець Ґерінґ торкнувся політичних питань. Він ствердив, що націонал-соціялізм не є ворожий для Церкви, лише для розполітикованого духовенства. Відень мусить до 4-ох років стратити жидівський характер. Справа Габсбурґів раз на все програна, леґітилізм є державною зрадою.

СУМНІ РЕФЛЄКСІЇ СОВІТСЬКОГО ОФІЦІОЗУ ПІСЛЯ АНШЛЮСУ.

З нагоди подій в Австрії „Ізвестія" писали: „За напасництво німецького імперіялізму в Европі ціла відповідальність спадає на Вел. Британію. В очах прихильників миру вхід німецького війська до Відня дає яскравий приклад зовнішньої політики Чемберлена..." Далі орган московського уряду гірко бідькається над долею румунської нафти, югославянського збіжжа, угорської пшениці та інших дібр південного сходу Европи, які мають дістатися Німеччині. Крім того Кремль турбується навіть про „життєві інтереси самої Великої Британії, що їх англійський премієр готовий пожертвувати Італії."

(Офінор).

Національні війська у Катальонії.

ЕСПАНСЬКА ДОМАШНЯ ВІЙНА ЗБЛИЖУЄТЬСЯ ДО КІНЦЯ.

Вчорашній день уважають найщасливішим від початку операцій на араґонському фронті. **Війська ґенерала Яґа перейшли у 72-ох годинах 115 миль** і скоро зближаються до Лєріди. Є це дуже важний комунікаційний вузол, бо там сходяться шляхи зі Сараґоси, Ґуєски й Барсельони.

Загально вважають, що здобуття Лєріди вирішить кінець війни.

НАЦІОНАЛЬНІ ВІЙСЬКА ПІШЛИ 29 КМ. ВПЕРЕД.

Національна головна кватира повідомляє, **що ліве крило національних військ заняло 13 сіл і гору Лис Коронас;** на відтинку Орна здобули вони 4 села. Інші частини заняли Перальта де Альколея, Торміяльо й гору Сан Севастіян. На тому відтинку нац. війська **взяли в полон понад 500 червоних.** На шляху до Юнкери нац. війська пішли на 29 км. вперед і заняли мостовий причілок Фраґа.

В КАТАЛЬОНІЇ.

Національні війська перейшли ріку Сінка і заняли місцевости Веліляя, Сінка і Фраґа в Араґонії та Мазалькарейс у Катальонії. **Червоні втратили кілька тисяч полонених і чимало военного матеріялу.** Між Каспе і Ґандезою нац. війська зломили опір ворога **і заняли кілька сіл і гір.** На правому крилі заняли вони місцевости Кана, Маррондо, ля Сієрра де льос Минханес і Теза.

25 КІЛЬОМЕТРІВ ВІД СЕРЕДЗЕМНОГО МОРЯ.

Національні війська перейшли в неділю границю Катальонії; тепер вони віддалені лише **на 25 км. від моря.** Червоні не бороняться, лише відступають без опору на оборонну лінію коло Лєріди.

Національні війська заняли село Мазальгорейґ та зовсім окружили місто Фраґа. На лівому березі ріки Сінка здобули вони простір широкий на 10 км., глибокий на 3—5 км.

КОМУНІКАТ ІЗ БАРСЕЛЬОНИ.

Червоне міністерство оборони подає, що наступи нац. військ на Кандазнос і Фраґу не пощастили, але нац. війська заняли важні позиції на оборонній лінії здовж ріки Сінка; опісля дійшли вони до села Сінка, вживаючи 200 літаків.

У ПОВІТРІ.

З Салямании повідомляють, що протилетунські гармати зістрілили 4 червоні літаки. З Барсельони подають, що нац. літаки збомбардували Розеллю та Лєріду; втрати великі. 5 нац. літаків зістрілено.

Остаточний вислід болгарських виборів.

ЗІ 160-ОХ ПОСЛІВ 103-ОХ ПІДТРИМУЄ УРЯД.

В неділю відбулась остання фаза виборів до болгарського парляменту, а саме у столичній окрузі. Вибрано там 30-ох послів, з яких 17-ох стоїть по стороні уряду.

Разом вибрано 160 послів, з того 103-ох з проурядового табору.

Хід виборів був спокійний, лиш у селі Лєсіє 100 людей вдерлось до виборчого льокалю — зрештою поліція превернула лад.

БОЛГАРІЯ ВИЗНАЛА АНЕКСІЮ АБІСИНІЇ.

Приймаючи нового італійського посла, болгарський король називав італійського „цісарем". Значить це, що Болгарія визнала анексію Абісинії.

Міжнародня ситуація та пропаґанда української справи.

Львів, 28. березня 1938.

Ми є свідками дуже дивного явища, характеристичного однаково для нинішніх міжнародніх відносин, як і для відносин внутрішньо-українських. Маємо на увазі розвиток міжнародніх подій, який щораз більше актуалізує питання війни та який створює для всеукраїнської проблеми надзвичайно **корисну** конюнктуру. **Адже** для кожного сірого чоловіка у всьому світі, що сяк-так орієнтується у нинішніх міжнародніх течіях, ясно, що найближча війна **мусить** поставити руба визволення нинішніх поярмлених народів Росії (Сов. Союзу). Адже кожному ясно, що найближча европейська війна без огляду на те, які обхопить держави, на протисовітському терені буде вестись під тими самими гаслами, під якими велась в останній війні на терені протиавстрійському. Розпад Совітів на національні держави — це одна з кардинальних справ, довкола яких буде вестись вся воєнна пропаґанда і довкола якої буде крутитись головний воєнно-політичний плян. І коли хтось ще мав сумніви щодо міжнародніх розвоєвих тенденцій, то ті сумніви відпали в останній історії „аншлюсу": в усіх статтях і вістках, які згадували про небезпеку для цілости Чехословаччини, казалось одночасно, що польсько-угорсько-німецькі пляни щодо „звороту" мадярам українського Закарпаття чи німцям чесько-німецьких Судетів — що ці пляни найтісніше звязані з думкою відрізати Совіти від Европи та зліквідувати базу евент. воєнних операцій совітських військ. Так само історія останнього польсько-литовського конфлікту викликала в широкій світовій пресі безліч статтей на тему ситуації у Сході Европи, конкретно — про можливости війни з Совітами. Після висилки ультиматуму до Литви ніхто не звертав уваги, які настрої на Литві, тільки на те, що скаже — Москва. І нині не говориться про ліквідацію формально-престіжевого спору між Польщею і Литвою, тільки про реалізацію пляну „смуги невтральних держав від Балтику до Чорного Моря", з тим, що у тих державах булиб зліквідовані совітські впливи і що на випадок війни ледви чи ті держави змоглиб зберегти свою невтральність, будучи загроженими тривко й постійно — велитнем „єдиної неподільної" Росії.

Але від цього місця починається **містерія.** Про війну говориться більше, ніж колинебудь, про те, що війна — без огляду на її формальний початок і точку виходу — буде фактично вестись під гаслом хрестоносного походу проти осередка комуни, не підлягає сумніву для жодного із тих політиків, що стверджують посилену діяльність держав протикомуністичного фронту. І ясно теж кожному, що Совіти будуть у тій війні боротись за свою екзистенцію і як держави і як твердині світової революції. Та країна і той нарід, що **в першу чергу** мають відновити свою державність — це Україна й українці, і про це теж усі віби знають. Зрештою, пригадують про це всьому світові самі московські большевики, в кожному своєму монструальному процесі та при кожних масових репресіях кричучи про український визвольницький сепаратизм. Але разом з тим про українські справи у світовій пресі в останньому часі — не тільки місяцях, але й останніх роках — страшенно мало, а українська інформаційна служба серед чужинців не займає в діяльности українських краєвих політичних чинників майже ніякого місця.

Не хочемо цим казати, що ніхто з українців нічого не робить на терені пропаґанди україн-

ської справи. Зокрема не будемо тут порушувати діяльности центрів української наддніпрянської політичної еміграції, признаючи згори, що та еміграція, хоч бідна та обмежена у своїх засобах і свободі рухів, проте активна і працює по змозі своїх сил. Але тут маємо на увазі виключно українські політичні чинники в краю. Не кажемо теж, що все те, що колись під цим оглядом робилось, робилося добре і правильно. Може підлягати дискусії питання, чи напр. правильний був український підхід до установи Ліги Націй та чи правильна була стосована у давніших роках тактика пропаганди українських справ на чужині. Все це — повторяємо — речі дискусійні. З роками зміняються можливости праці, змінюються умовини, які диктують інші методи, ба навіть інший терен діяльности. Для заспокоєння пп. цензорів зазначимо відразу, що не маємо тут теж на увазі ніякої протидержавної пропаганди, яка зрештою є внеможливлена законом і підлягає ригорові карного кодексу. Обмежуємося тільки до одної точки, а саме, до ствердження, що взагалі який-небудь відтинок із цілого комплексу проблеми української інформаційної служби серед чужинців якось немов перестав цікавити відповідальні українські політичні кола.

І тут сам собою накидається висновок, що коли навіть у нинішній ситуації, навіть у такій знаменитій коньюнктурі для пропаганди всеукраїнської проблеми міжнародня преса, така хапчива на все, що має якийнебудь звязок з медитаціями на тему війни, так розмірно мало і рідко згадує про українство, що тут чимало винуваті ми самі. Ми, які в першу чергу заінтересовані в тому, щоб про нас, українців, писали, найменше в цьому напрямку витрачуємо зусиль.

На цьому місці не говоримо про інформування чужинців про українську дійсність у Польщі — це зовсім окрема тема, на яку дозволимо собі в найближчому часі висловити окремих кілька уваг. Обмежуємось тут виключно до справи пропаґанди української проблеми в її актуальному міжнародньому значінні, про яке ми згадували на вступі. І тут з притиском треба зазначити, що найбільша активність еміграційного наддніпрянського центру не всилі заступити активности краєвого політичного центру, бо для чужинецького світа це не те саме, що говорять наддніпрянські політичні еміґранти, а що — представники кількаміліонового відламу українського народу, який компактною масою живе по цьому боці Збруча. І тому не можна залишати цієї справи виключно лише закордонному еміґрантському центрові, бо це зовсім окремі завдання, яких єдин за другого не виконає.

У звязку з нездоровими нинішніми нашими політичними відносинами чули ми недавно на одних сходинах заміт: панове, міжнародня ситуація вимагає того, щоб заперестати внутрішню сварку та щоб у першу чергу не викликувати, борони Боже, враження, що „Діло“ і наші відповідальні політичні чинники не йдуть рука в руку у найбільшій взаємній гармонії. Заміт надзвичайно влучний: ніколи ще міжнародня ситуація так нетерпляче, так рішуче не накидувала внутрішньої української консолідації, як тепер! Ніколи ще в обличчі міжнародньої ситуації не виглядали такими маленькими внутрішні наші суперечки, як тепер! Але ми не ведемо суперечок. Ми боремось саме за активізацію української політики, закидаючи їй м. і., що це вона собі саме видно не здає справи з поваги нинішньої міжнародньої ситуації, не проявляючи потрібної на тому ґрунті діяльности. Що нам поможе найбільша формальна „згода в семействі“, коли фактично нічого у стані річей не зміниться, себто, коли надалі має панувати та інерція, та апатія, той маразм і якийсь параліж волі та діла, що панують — на превеликий жаль — тепер?!

Нема ніякого національного інтересу заперечувати тому, що дійсно позитивного на терені закордонно-інформаційної служби робиться. Ось напр. знаємо, що наші чинники використали деякі міжнар. зїзди для поінформування чужинців про міжнародне значіння української проблеми, про що своєчасно ми наших читачів інформували. Але чи істнує у цій справі якийсь плян? Якась зорганізована акція? Якась власна ініціятива? Чи бувають використовувані всякі обективні можливости? Чи наприклад не було дійсно можливости використати таку знамениту нагоду, як дві великі останні події — „аншлюс“ та литовську справу — щоб дати світові почути український голос?!

Критичне становище „Діла“ супроти нинішніх наших внутрішньо-українських відносин не суперечить українському національному інтересові, не шкодить українській справі за кордоном. Навпаки: ми мусимо давати вислів нашим критичним міркуванням саме з огляду на український національний інтерес, який кровно терпить на нинішньому стані. Не маючи ніякої іншої змоги впливати на зміну цього нинішнього стану, як тільки шляхом прилюдної ґазетної критики — робимо її тому, що вважаємо продовжування нинішнього стану річчю абсолютно неможливою і анормальною: так каже сама льоґіка нинішньої і польсько-української і міжнародньої ситуації.

Технічний і будівельний ярмарок у Ляйпціґу.

Поїздка до Ляйпціґу на ярмарок*) дає дуже добру нагоду пізнати новітню техніку. Поверх 5.000 машин в руху; 3.300 фабрикантів машин і технічних засобів показують висліди праці своїх заведень. Ціла низка подібних виробів ріжних фірм дає змогу заінтересованому промисловцеві чи купцеві порівнювати й підбирати собі відповідне, тим більше, що суперництво приневолює продуцентів машин показувати у Ляйпціґу тільки найкращі, найбільш удалі вироби. Хоч більшість експонатів не має наразі в нашому промислі застосування, не булоб без користи, якби наші інжиніри й промисловці відвідували цю велику ревю технічної творчости й, вертаючись з новими ідеями до своїх підприємств, модернізували наші варстати й методи праці. Поступ можливий і потрібний усюди, незалежно від величини й роду фабрики.

До цього і саме місто Ляйпціґ дуже цікаве. Торговельний центр, невеликий, з вузькими, крутими вуличками, переповнений світлом, ріжнородною товпою, автами. Поліція ледви дає собі раду з цим нещоденним для неї рухом. А все тут, включно з програмами у кабаретах, під знаком „месси“.

Цьогорічний, великий технічний будівельний ярмарок у Ляйпціґу — це найбільша дотепер у світі імпреза цього роду. Дає вона перегляд творчости й поступу новин та поліпшень у всіх ділянках німецької техніки й промислу. З малих початків у 1918. р. (тоді був він ще разом з ярмарком зразків у середмісті) почав він щораз більше розростатися та прибирати на значінні. В місті ставало тісно. Треба було перенести ярмарок на окрему виставову площу в південно-східній частині міста. Заєдно зростала кількість виставців і відвідувачів. Від 1933. до 1937. р. збільшилася кількість виставців приблизно на 50 відсотків. В 1938. році напр. зголосило свою участь поверх 9500 фірм. Дотеперішні галі не вистачали. Кожного року повставали на виставовій площі нові будівлі, то залізо-бетонові, то чисто сталеві, що своїми

розмірами й конструкцією відповідали вимогам ярмарку. Простір 400.000 квадратових метрів покрито галями 137.000 м².

Цього року до 18-ти дотеперішніх прийшли ще дві нові, великі галі. Про їх розміри й уладження свідчать ось які дані: тягар сталі, вжитої на їх будову дає разом 1400 тон; до огрівання цих галь служить газовий огрівач повітря, що в одній годині видає 4,000.000 кільограмових кальорій тепла. До перегону теплого повітря служить 6 вентиляторів, що разом зужиткують 320 механічних коней справности. Щоб зберегти відповідні гігієнічні умовини в галі, де в часі вистави працює ціла низка ропних і газових моторів, домішують при перегоні повітря третину свіжого повітря з додатком водної пари, для необхідної вогкости.

Важко за кілька днів докладно оглянути цілий ярмарок. Щоб тільки перейти коло всіх стійків, треба зробити коло 25 кільометрів дороги. На виставі заступлені всі ділянки технічної творчости, — крім фабрикації авт і мотоциклів; показ виробів цього промислу відбувся кілька тижнів раніше на автомобілевій та мотоциклевій виставі у Берліні.

З головніших відділів ярмарку треба відмітити галю, де були зібрані машини до обрібки металів (Веркцайґмашінен): токарні, гиблярки, вертарки, фрезарки, машини до шліфування й т. п. Усюди змагання збільшити швидкість праці й упростити обслугу. У протиставленні до американських моделів, німецькі машини сконструовані дуже часто так, щоб по зміні деяких частин можна було вжити їх до [illegible]ої праці й таким чином зменшити кількість типів машин, що, розуміється, корисно відбивається на коштах. Так напр. одна фірма зуміла зменшити за 15 літ кількість типів з 76 на 20. Ця тенденція проявлялася також виразно на автомобілевій виставі у Берліні — як ось уживання цих самих моторів до ріжних типів возів і т. п.

В одній із галь — текстильні машини. Тут зміна конструкції пішла в напрямі достосування машин до кращої перерібки синтетичних волоконних матеріялів, яких не тільки в Німеччині, але також і в країнах, що не відчувають браку природного сирівця, щораз більше вживають. У найбільшій галі, з поверхнею 17 000 квадр. метрів, поміщені уладження загальної будови машин, далі машини до продукції засобів поживи, холодільні, машини до пакування і транспортові уладження. В дальшій галі розміщені металеві півпродукти, окремо — сталь. Штучні матеріяли, т. зв. „куистштоффе“ — в „домі електротехніки“. Їх кількість і застосування заєдно зростає. Належать до них целюльоїд, цельон, штучний ріг (з казеїни), кавчук, ліноліеум, фібра та інші. Очевидно штучних матеріялів щораз більше вживають, як виказують виставлені зразки, до виробу частин машин, зубатих кол, ложиск (замість металю, необхідного у воєнному промислі брожу), автомобілевих каросерій, хемічних апаратур, матеріялу до відливання друкарських черенок (замість стопу олова, антимону й цини, навіть у машинах до складання) ізоляційних засобів.

На ярмарку можна було бачити у двох галях будівельні матеріяли, уладження, а в дальших двох галях мотори: від 2.000 м. к. корабельного Дізля до малих однокінних вибухових моторів, призначених для вжитку у дрібному ремеслі й сільському господарстві. Крім моторів Дізля ріжних типів і величин, звертали на себе увагу мотори, до яких, у залежності від того, який матеріял у даній околиці стоїть до диспозиції, можна вживати плинного або

*) У Ляйпціґу відбуваються кожного року на весну і восени великі ярмарки-вистави. Крім цілої низки т. зв. „Мустермессе“ (ярмарки зразків), розміщених у центрі міста, важну ролю відграє т. зв. „Гросе Техніше Мессе унд Баумессе“ (Великий технічний і будівельний ярмарок).

газового рушійного матеріялу. Технічно розв'язали цю проблему в той спосіб, що при плинних матеріялах мотор працює згідно з принципом Дізля, тобто з самозапалюванням, при газі, як ось в бензиновому моторі до запалювання служить електрична іскра. Мотор перемінюють так, що замість помпки й вентиля дають свічку й магнет і переставляють довжину корби. Ця праця при деякій вправі вимагає не більше години часу. Крім моторів можна було бачити в цих галях промислові печі, уладження до огрівання й вентиляції, помпи, компресори і т. і.

Не тільки промислові варстати, але й бюра все більше й більше користають з машин. Перегляд цих бюрових машин давав прохід по окремій галі (друга вистава бюрових машин і уряджень була в середмісті, на ярмарку зразків), де можна було бачити, переважно в руху, машини до кореспонденції, до писання нот, до книговодства, до рахування, до відбивання, до писання адрес, до числення грошей і ін. При нормальних машинах до кореспонденції бачили ми новину: реґуляцію сили удару; дальше поліпшення — це притишення тріскоту машини. Цікава була машина до писання фірми Мерцедес з електричним погоном. Силу мускулів заступає тут електричний моторик; при писанні досить легко дотикати клявішів пальцями. Також пересування візка, зміну рядка, перелучення на великі букви, виконує електричний струм. Це збільшує швидкість писання і зменшує втому. І машина і стенотипістка, що демонструвала прикмети машини — обі виявили дуже високу справність. Швидкість писання оцінював я на 8 ударів на секунду, тобто коло 480 на мінуту. Стенотипістка розказувала, що при одномінутовій пробі осягнула темпо 720 букв на мінуту, а як нормальне темпо, при півгодинній пробі, 500 букв на мінуту. Задемонструвала темпо 720 букв на мінуту. Я перевірив текст: на 263 букви не було ніодної помилки.

Варто було побачити галі з машинами до обрібки дерева, та з відділом: фото-кіно-оптика. Цей німецький промисл добре знаний на міжнародньому ринку. Багато уваги присвячено тут кольоровій фотографії на нових плівках „Аґфа-Кольор" і „Кодахром". Ці фільми внаслідок браку зерна можна сильно побільшувати й через те вони добре надаються до проекції і, не вважаючи на свої малі розміри, як підклад до кольорових витягів у кольоровій ілюстраційній техніці.

Крім згаданих на виставі була ще ціла низка галь з ремісничим знаряддям, з продуктами колишніх німецьких кольоній, з машинами для тропікальних країн, з роверами, машинами до шиття і т. і. Чимале зацікавлення викликали розкладені під голим небом уладження й машини до наземної й підземної будови, будови доріг і транспортові машини. Сензацією була тут машина до дренування ґрунтів. Вона, порушаючись зі швидкістю 4 метри на мінуту, копає рів і вкладає туди руру з пороватого бетону. До машини треба тільки всипати пісок, цемент і воду — решту вона вже сама виконує.

Жалко, що недостача місця не дає змоги докладніше описати цієї країни технічних див, якою справді був цьогорічний технічний і будівельний ярмарок у Ляйпціґу.

Інж. Ом. Колодницький.

Подяка.

Високоповажаному **Докторові Едм. ЕРЛІХОВІ**, домашньому лікареві Суспільної Обезпечальні, зам. у Львові Мончинського 62, за вилікування мене з тяжкої недуги і дуже дбайливу опіку в часі тої хвороби складаю щиру подяку.

З. Рутковський.

Львів, 28. 3. 1938.

З польської преси.

Відповідь на „аншлюс" над Каспійським і Чорним Морем.

Факт, що з хвилиною прилучення Австрії до Німеччини, Гітлер має під своїми наказами 75 міліонів німців, приневолив політиків суєдніх з Німеччиною держав поміркувати над всякими можливостями, що можуть прийти як наслідок останнього Гітлерового кроку. Коли мова про польську пресу, в якій „аншлюс" відбився теж широким відгомоном, то знаходили ми в ній з одного боку голоси про те, що Польща мусить мати якийсь реванж за збільшення Німеччини, з другогож міркування над тим, яка повинна бути конкретна відповідь Польщі на „аншлюс". У цій справі забрала, між іншими, слово й варшавська „Політика" у статті п. н. „Суттєвий зміст успіху" (ч. 8, з 25-го березня ц. р.), в якій мова про успіх у литовській справі.

„Загальну радість поляків з приводу навязання взаємин з Литвою заколочує думка про те, що наш західний сусід значно скріпився внаслідок того, що злучився з Австрією... Остаточно не треба тратити голови. Франція і Польща спільними силами можуть з успіхом протиставитися німецькій державі з Австрією чи без Австрії. Небезпека для Польщі не випливає з того, що на нашому західному кордоні є трохи сильніша чи трохи слабша Німеччина. **Те, що для нас страшне — це небезпека німецько-російських кліщів.** І тому разу-раз повторюємо на наших шпальтах, що не незначні розмірно зміни в національній німецькій державі, яка в добі націоналізмів є сталим чинником у міжнародній політиці — але тільки великі зміни в російській імперії національностей можуть в суттєвий спосіб змінити наше положення. **Тільки там над Каспійським і Чорним Морем можемо шукати відповіди на „аншлюс".** Приєднання Данціґа чи навіть Східної Прусії, навязання взаємин з Литвою — це чисто престіжеві перемоги, що не всилі змінити основно положення. На рішальні зміни ще не прийшов час. Бо, як досі, ми не зуміли підготовити їх не назовні, але внутрі держави, саме тут ми не зуміли приєднати собі союзників у майбутній розплаті з Росією. **Тому єдина сьогодні реальна відповідь на те, що Німеччина приєднала собі 7 мілінів громадян поза межами своєї держави булаб — приєднати для нашої державної ідеї 7 міліонів громадян внутрі держави. Маємо на думці національні меншини.**

Між двома кольосами.

Треба гадати, що це наслідок звичайного випадку, що майже в цьому самому часі заговорив про ці німецько-російські кліщі, про два кольоси, що стискають Польщу з двох боків, **Станислав Лось** на сторінках „Бюлетину Польско-Українськ-ого" (ч. 13. з 27. березня ц. р.). Це свого роду відповідь чи може радше висновки з дискусії, що відбулася в „Суспільно-політичному Клюбі" над рефератом автора п. н. „За конструктивну політику на Червоній Руси". Хоч у цьому рефераті автор не сказав нічого новішого від того, що є в його книжці під цим наголовком, то всеж над рефератом розвинулася ширша дискусія і крім цього реферат знайшов широкий відгомін у польській пресі.

„Це доказ, що не вважаючи на зверхні ознаки, наша опінія інстинктовно вичуває, що над цією справою варто поміркувати".

П. Ст. Лось реаґує на два закиди польської преси. Перший: що він „морально-інтелектуально обтяжений" і другий: що він „будівничий України". Щодо першого то автор признається, що справді має за собою важку спадщину, бо його родина має на „Червоній Руси" маєтки від 1499-го року і продовж століть 8 відсотків простору цієї дільниці перейшло через її руки, а таких пів тисячі літ може справді заважити на поглядах. Щож торкається другого закиду, то:

КЛЯВДІЯ ГАВРИЩАК

З Нюйорку до Маямі.

4. НА ПЛЯЖІ. — ІНДІЯНСЬКІ ОСЕЛІ.

На вулицях десятки тисяч авт: ми начислили їх зі сорокпяти стейтів С. Д. і трьох канадійських провінцій! Якою атракцією є під теперішню пору Маямі вказує факт, що приїжджають сюди люди навіть з далекої і неменше заквітчаної взимі Каліфорнії. А „буржуї" таксівкарі їздять Лінкольнами — і то лише найновішої продукції...

Вісім миль гарно виплеканої, засадженої пальмами пляжі — це від ранку до ночі найбільш відвідуване місце у Маямі. Техніка надморського відпочинку на всіх восьми милях та сама: витягнені на цілу довжину бронзові тіла у такому безрусі, що з ним можна лише порівняти післяобідню непорушність наїджених аліґаторів. Час від часу вибігає між легенько розколихані хвилі океану дитячий шал, що захоплює всіх, не поминаючи сивих та лисих голов. Океан перемінюється на „кіндерґартен". Усі кричать, скачуть, обризкують себе водою, вивертають козли — виглядає це так, якби ці старі дідугани та бабки десятками років шукали місця, де можнаб проявити тугу за радощами „козенячого віку", і ось тепер найшли його на Маямі...

Маямі має ще одну пристрасть — рибовловство, а рибальські терени у цих сторонах мають славу одних із найкращих у Америці. Знавці начислили 600 родів риби у цій стороні океану, а цілі ріки риб серед моря, ми оглядали навіть у досить близькій віддалі від берега. Кого стати на моторівку, той виїжджає з вудкою на далекий океан, хто не пан той випробовує свій терпець вистоюючи на мостах, що лучать заливи — кожний висунений у глибину моря кусень побережа вкритий густим лісом вудок. Із святошною повагою вистоюють годинами риболови, що ледви від землі відросли, потяться немилосерно двістіфунтові старі американки, розсміяні „ґерльси" мабуть вправляють на вудці методу, як ловити на гачок подружжя міліонерських синків... Побіч рибальського приладдя порозкладані пляшки з молоком, овочі, коші з їжою; — завзяті рибалки не випускають вудки з рук навіть у часі їжі.

Крім водних спортів ґольф і тенніс находять тут найбільш аматорів, а дванацять великих ґольфових площ та більш сотні теннісових кортів ледви вміщують охочих спортовців.

З полудня Маямі дише азартом: починається кінськими та песячими перегонами (площа для кінських перегонів у Гіялеаг-парку з алеями „королівських пальм" найкраща в Америці), а тягнеться до білого ранку при багатому репертуарі азартних гор у всіх забавових льокалях, клюбах, готелях. Кожна сензація у азартовому світі знаходить зараз відгук у місцевій численній пресі, немов першорядної ваги політична чи економічна новинка. День 8. січня, коли на кінських перегонах вигравали за 2 дол. — 600, хто зна, чи не перейде до офіціяльних місцевих свят...

Індіянські оселі семінолів в околицях Маямі та в державному резерваті „Еверґлейдс", де користають зі станової опіки поруч рідких зоольоґічних та ботанічних зразків, що живуть у цих преріях — це також одна з більших атракцій Фльориди. Перед цілковитою загибілею, яка стрінула інші червоношкірі племена від білих наїздників врятувала їх — боягузкість: тоді, коли племена могіканів, апашів і сіюксів боронили свого континенту до останньої краплі крови — семінолі менше по геройськи, зате здорово утікали... (Слово „семіноля" в однім з індіянських говірок значить „утікай"). Та всеж білі втиснули їх у цей кут Фльориди, де доводилося їм зводити боротьбу з тяжчою і небезпечною природою — з трьохтисячного племени залишилося ледви 200, які опісля при опіці та охороні держави розрослись до числа пятисот, репрезентуючи автохтонну людність Фльориди. Живуть семіноли у соломою критих, безстінних „віґвамах" зберігши мову, оригінальну та гарну ношу, виголовують для промислових цілей вужів та аліґаторів — мужчини у вільних годинах їздять автами та грають футбол... Відповідно до своєї ролі на американському континенті вони мають цілком комерційний підхід і деруть з туристів останню шкуру за найменшу щілину у мурі, яким відгородили свій побут, звичаї та обичаї.

— — — — — — — —

Наша щоденна „маямська" програма ріжнилася багато чим від американської. Вже в осьмій зранку розкладаємося на пляжі, під

„Не вибираюся будувати України, бо навіть якби хотів, то її не збудую. Бо України не збудує ніякий не-українець. Ми бачили і то вже два рази такі спроби і знаємо, на чому скінчилися. Україна — якщо повстане — повстане 1) завдяки сприятливим зовнішним обставинам, 2) внаслідок зусилля і волі українського народу. Доки не заіснують одночасно оба ці спічинники і то не заіснують у відповідній до величини завдання натузі та силі, доти українська державність існуватиме єдино в країні мрій і надій так, як в XIX-ому століттї польська державність".

Автор ніколи не обіцяв ані не намагався накинути українському народові польської помочі при будові держави — це справа обох народів, як вони наладнають свої взаємовідносини. Автор цікавився тільки українською справою як поважною внутрішньо-політичною проблемою Польщі, і то Польщі в межах, які створили мирові договори останнього двацятиліття. Його студії обмежовувалися тільки до терену колишньої австрійської займанщини.

„Цей терен цікавив мене тому, що його треба було збройно здобувати і то здобувати не на якомусь зовнішньому ворогові, але на якійсь частині місцевої людности. Можна твердити, що це частина дуже невеличка та що діяла вона всупереч волі переважної частини людности, та всеж була вона настільки сильна, щоб нам у тодішніх умовинах накинути кількамісячну нелегку війну. А факт, що така війна була, мусів вплинути на психіку мешканців области".

У цьому місці автор промахнувся. Ця „невеличка частина" — це була стотисячна Українська Галицька Армія. Та це надто відома справа і шкода над нею розводитись. Автор пише далі:

„Збройно ми перемогли і спірна область в наших руках, маємо сильну волю її при Польщі втримати. Насувається тільки питання — в якій цілі і як. На це питання я чув і таку відповідь: „Ця область нам необхідна, бо там є нафта й інші речі, яких нам треба. Тому її затримаємо і затримаємо, бо ми сильніші і кінець".

Автор твердить, що це не кінець, що це тільки початок, бо ніхто ніде не втримав нічого тільки силою. Сила у взаєминах між народами необхідний чинник, але вона повинна бути тільки остаточним засобом тоді, коли всі інші вичерпані. Перед нею повинна йти мудра політика, пристосована до людської вдачі та людської психіки, що веде не до механічної, але до органічної спосности держави. Політика, якою держава переконує частину своєї людности, що втримує її тільки силою у своїх межах — найгірша, бо тоді треба зуживати багато сили й енергії на те, щоб стримувати енергію й розвиток своїх співгромадян. Говорити про те, що область з більшістю іншої національности треба тримати тільки силою, може тільки той, хто вірить, що в державі, в якій є більше як одна національність, не можна виминути національної боротьби.

„Я вірив завжди в що инше — пише Ст. Лось. — Вірю сильно, що нема вічних ситуацій, що нема вічно тривких почувань і що нема проблеми, якої вкінці не розвязала би творча політика, яка вміє використати чинник часу і спирається на відповідне знання людської вдачі. Галицькі українці не є ані наднародом, ані піднародом. Це просто нарід і як такий підлягає усім історичним законам, що кермують починаннями народів. Отож історичний досвід показує, що є дві методи вести народи. Одна — це тягнути їх за карк, перемагаючи чинний і пасивний опір того, кого тягнуть, друга — це розбуджувати в них переконання, що шлях, який їм вказуємо, правильний та довести до того, щоб добровільно радо та з охотою ним пішли.

„Цю другу методу уважаю за більш вказану, особливо для народу, що хоче чи пак мусить кермувати долею не надто великої, але зате бідної держави, що втиснена між два кольоси і має понад 30 відсотків інородців. Зуживати енергію 30-ти відсотків людности держави на те, щоб невтралізувати починання других 30-ти відсотків, це значить редукувати сили самої держави на 60 відсотків можливостей, які можна осягнути. Це зводить трицятькількамільйонову Польщу до рівня держави з 11-ти міліонами активної людности. Як на державу, що лежить між Німеччиною та Росією — це трохи замало".

Автор стоїть на становищі, що единим чинником, який може зробити Польщу сильною і передати в польські руки ініцятиву у формуванні долі середньо-східної Европи — це правильна національна політика. Він радий, що в дискусії над його рефератом багато учасників заявилися за його тезами. А ці тези такі:

„1) Держава, у якій живе у суцільній масі більше як один нарід, мусить витягнути практичні і політичні консеквенції зі своєї національної структури.

2) Якщо національности, які живуть на її области, не змагають до того, щоб злитися в один надрядний нарід, то багатонаціональна держава мусить у власному інтересі — змагати до того, щоб зорганізувати в означених рямах життя кожну з окремих національностей так, щоб а) площина тертя була між ними якнайменша, б) щоб якнайменша кількість сил і держави і передового в державі народу марнувалася на невтралізування змагань інших народів, що живуть на терені держави і в) щоби звязок цих народів з державою мав можливо найбільш органічний, не чисто механічний. Одним словом не треба створювати підложжя для відосередкових змагань.

3) Багатонаціональна держава мусить у всіх національностей, що живуть у її межах будити свідомість інтересів, що лучать їх з державою, а це можна зробити вможливлюючи їм розвиток і створюючи стан посідання, за який булиб відповідальні та за втрату якого мусілиб у власному інтересі боятися. Тільки якщо мова про національно-культурну ділянку життя.

4) Держава, що перешкоджувала би в господарській праці значній частині власних громадян, робилаб дуже поважну помилку. Бо зубожування цієї частини мешканців зубожувалоб посередньо всю людність, яка складає один господарський організм".

Наприкінці своєї статті автор виказує недоцільність господарської боротьби, яку ведуть поляки й українці в Галичині, особливо, коли разом вони мають всього 23 відсотки уділу в господарському обороті, а 77 відсотків мають жиди.

...карасолею з пальмового гилля — на самому крайчику суші, щоб мати перед очима доволі водного простору. Ми надивилися вже на цей Атлянтик досхочу — проїхали його впоперек, звиділи його береги від Канади по Фльориду. Оглядали його зі залісених берегів стейту Мейн, де високими зеленими хвилями розбиває з грізним шумом дикі скали — зжилися з ним у Ню Йорку, де надто багато має він у собі рис порту та комунікаційного терену. Дотого, коли глядиш там на Атлянтик, він стає прозорий — показуючи десь-далеко за шибками уяви Старий Край...

Маямський Атлянтик — це плявка мистецька картина колірових нюансів, пребагатої гами барв розкинених кистю природи — мистця у момент найбільшого розквіту творчого таланту. При березі починається він стяжкою сендітного селедину, зарубленого кучерявим мереживом білої піни — і крізь десятки відтінків зелені та блакиту торкається на овиді неба пасмом соковитого сафіру. Тропікальне сонце кидає на цілий краєвид фосфоричну ясність, а білі вітрила човнів блищать немов крила янголів на святих картинах. Може тому, що це час Різдва, насувається така релігійна метафора... Глядиш на цю красу, втягаючи її всіми змислами, кожним нервом — заплющуючи очі, щоб втиснути цілу зяву у найбезпечніший сховок памяти, щоб там заховалася на ціле життя, немов безцінний скарб...

(Докінчення буде).

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 51. Середа, 28. (16) березня 1888.

ПРОТИ СЕЦЕСІЇ З СОЙМУ.

В цьому числі „Діло" вмістило на передовому місці довгу статтю відомого діяча і посла до сойму о. Стефана Качали. Це відповідь „Червоній Руси", яка пропагувала думку, що „руських послів так мало в соймі, що вони нічого не можуть зробити, тому вони повинні вийти з сойму, а щойно тоді уряд звернув би увагу на положення „русинів" та причинився б до того, що воно покращалоб. „Червона Русь" зробила виразний закид: „Але більшости наших послів ходило не про загальне народнє діло, але про посольські мандати, які вони боялися втратити".

Стефан Качала у своїй відповіді висуває цілу низку аргументів проти сецесії. „Чи уряд звернув би увагу на наше положення, бачимо ось з чого. На Буковині є більше русинів як румунів — а всеж нема там ані одного русина ані в соймі ані в державній раді. Чи уряд цим дуже турбується? І нами так само турбувавсяб після сецесії маючи послів вибраних виборцями-русинами... Отже так довго галицьку Русь будуть недоцінювати, доки руські виборці не поступлять в освіті і не перестануть вибирати поляків. Тут сецесія не поможе, хочби і всі русини виступили... Бо можна бути певним, що місця русинів, які виступилиб, заняли б поляки".

КОМПРОМІС

Читальня в Ожидові, що вже істнувала 7 літ, відбула свої річні загальні збори. На зборах явилося около 30 членів, які вибрали новий виділ. Цей новий виділ записав читальню в члени „Просвіти" і Общества ім. Качковського.

НОВИНКИ.

ВИЛИВ ДНІПРА. В Києві побоюються виливу Дніпра і вже заздалегідь підготовили засоби охорони. На ріці стоїть 15 човнів, щоб можна рятувати прибережних мешканців у часі повени.

ГОЛОД В ЧОРНОГОРІ. В гористих околицях Чорногори панує страшний голод, а мешканці їх доходять до крайньої нужди. Худоба гине цілими стадами. В Антіварі є великі склади збіжжя призначеного для чорногорців, але їх через великі сніги не можна доставити до краю.

ПРОТЕКТОР ЛІТЕРАТУРИ. В історичному архіві в Дрездені знаходиться лист Фридриха Вільгельма I, батька Фридриха Великого, який він писав в р. 1717-ому до свого ґенерала Гаппе: „З Вашого листа бачу, що маєте охоту знову якісь книжки друкувати. Я цього зовсім не бажаю; а якби Ви цьому спротивились, скажу Вас повісити, а Ваші книжки спалить кат".

Страйки у Франції.

Від 4-ох днів триває у північній Франції страйк — тепер до нього прилучилося вже 35 000 робітників. Генеральна конфедерація втратила вплив на робітництво, яке страйкує під впливом комуністів, намагаючися тим способом змусити уряд до отвертої помочі червоній Еспанії.

ХОТЯТЬ ПОНАДПАРТІЙНОГО УРЯДУ.

На вічу б. комбатантів, де зібралося понад 10.000 людей, ухвалено резолюцію з домаганням утворити понадпартійний уряд; подібне домагання висловлює 77-ох послів. На становище голови того уряду висувають маршала Петена.

Сторінка без політики.

ДЕРЖАВА З 7 ВОЯКАМИ.

У зв'язку з останніми подіями в Австрії ціла Европа звернула свою пильну увагу на мініятурну державу-князівство Ліхтенштайн, про яку досі мало хто чував, або знав її тільки з назви. Тепер завдяки аншлюсові Ліхтенштайн опинився в крутіжі европейської політики і ця мініятурна держава переживає мабуть останні дні своєї незалежности. Тому теж усі почали раптом цікавитися тою малесенькою державою.

Князівство Ліхтенштайн займає територію 160 кв. км. яка входить клином між Швайцарію і Австрію. Тепер, після аншлюсу, Ліхтенштайн став сусідом третьої Німеччини. Покищо німецькі війська строго зберігають границю і не переходять на територію князівства, щоб не попасти у конфлікт із Швайцарією, опікункою Ліхтенштайну.

ДВА ВОЛОДАРІ ЗА 80 ЛІТ.

Ліхтенштайн є конституційною монархією. Її передостанній володар Йоган II. вступив на престол в 1858 р. Він панував 71 літ і помер в 1929 р. у глибокій старості. Його наслідником став Франц, який має тепер 85 літ. Він, жонатий із жидівкою, баронесою Ельзою фон Ґуліман, дочкою відомого віденського банкиря. Вже ця одна причина вистане, щоб Німеччину настроювати вороже до мініятурного князівства.

15 ПОСЛІВ І 7 ВОЯКІВ.

Великий князь Ліхтенштайну ділиться своєю владою з парляментом, який нараховує аж... 15 послів. Четвертий розділ конституції Ліхтенштайну каже, що: „на послів повинні вибирати громадян, відомих зі своєї миролюбивости".

Армія Ліхтенштайну є найменшою армією на світі і має всього ...7 людей, які виконують поліційну службу на цілій території держави. Вязниць у Ліхтенштайні нема. Від 1771 р. в якім створено князівство Ліхтенштайн, не було до нинішнього дня ні одого вбивства, ні одного більшого злочину. Кару за менші злочини відбувають громадяни Ліхтенштайну в одинокім поліційнім арешті при комісаріяті Варузи, столиці князівства. Одначе назагал той арешт стоїть пусткою.

СЕЙФ ЕВРОПИ.

Як ми вже замітили, Ліхтенштайн є під опікою Швайцарії, яка веде пошту й митний уряд. Грошевою одиницею князівства є швайцарський франк. Саме ця обставина дала змогу зайняти оперетковій державі доволі важне місце в післявоєнній Европі.

Користуючися тим, що законодавство Ліхтенштайну не передбачує майже ніяких податків від капіталів, багато француських, англійських, німецьких та інших установ перенесло свої управи на територію князівства. Завдяки такій фікції вони не потребували платити у своїй державі високих податків та оплат, хоч позатим їх праця відбувалася зовсім правильно. Раз на рік члени управи їздили до Ліхтенштайну підписувати протоколи засідань. За свою гостинність уряд брав лиш невеличкий відсоток з основного капіталу установ і ці доходи давали йому змогу істнувати, не зазнавши зовсім біди, ні кризи. Ліхтенштайн був одинокою державою в Европі, яка свій буджет закінчила в 1937 р. чистим доходом 100.000 швайцарських франків. Очевидно, самі громадяни князівства не платять ніяких податків.

На вид коровячої крови дістала нервовий напад.

Одна молода, загониста власниця люксусового авта з Торіно, пережила недавно в Римі незвичайну пригоду. Вона їхала дуже необережно одною з вулиць Риму. Хоч вона знала добре автомобілеві приписи, всеж таки гнала вулицями своїм автом і не спиняла теж швидкости на перехрестях вулиць.

На однім перехресті зовсім несподівано виїхав з бічниці наколесник, який зачіпив колесом за болотник. Наколесник упав у ційже хвилині на землю і до нього підбігло кількох прохожих. Одначе його ніхто не рухав, бо всі думали, що мають перед собою трупа. Цей здогад потверджувала калабаня крови, яка розлилася по вулиці.

Загониста автомобілістка затримала авто, віскочила з нього і підбігла до своєї жертви. Але коли побачила на вулиці кров, вибухла спазматичним сміхом і впала на вулицю у судорогах. Негайно надбіг поліціянт, який замість арештувати вбивницю, мусів покликати до неї лікаря. Одночасно повідомив він судово-лікарську комісію, яка мала ствердити причину смерти і ситуацію цілої події. Коли лікар приїхав, він запримітив, що жертва випадку починає рухатися, що підноситься. І справді „жертва катастрофи" позбиралася й почала натирати потовчені місця. Коли прохожі побачили несподіване „воскресення", спершу заніміли з дива, відтак вибухли сміхом.

Відки взялася калабаня крови?

Це питання, яке всі ставили, вияснив сам пошкодований. Він був різницьким помічником і віз зі собою 8 літрів коровячої крови, яка підчас зудару вилилася йому на вулицю.

Таким чином ціла катастрофа, яка заповідалася трагічно, закінчилася весело, але одночасно стала вона знаменитою пересторогою і наукою на будуче для загонистої і необережної автомобілістки, яка ще до того мусітиме станути перед судом за необережну їзду.

—o—

Малолітні ґанґстери.

Останніми часами населення Чехословаччини теоризувала в ріжних околицях якась таємна організація п. н. „Чорна рука". Виявилося, що членами тієї банди були учні середніх шкіл. „Чорна рука" мала на своїй совісти багато вломів, що їх виконували головно на Закарпатті (в Мукачеві).

Перед кількома днями вдалося чеській поліції в Середущій Чехословаччині попасти на слід тієї банди і викрити її касу, в якій були зібрані доволі великі суми. Ті гроші творили т. зв. „залізний фонд" банди, який мав забезпечувати членам, на випадок, якби поліція попала на їх слід, утечу до Америки. Виявилося, що ця банда обікрала до тла одну з великих книгарень, щоб продати книжки та мешкання директора одної зі середніх шкіл.

Поліція зранила одного з членів банди, який намагався втікати. Коли він виздоровів, признався до всіх учинків та зрадив цілу банду. Небавом банда малолітніх ґанґстерів опиниться перед судом. Процес викликав зрозумілу сензацію.

Три сестри альбанського короля в Америці.

До Америки приїхали три сестри альбанського короля Зоґу. Їх приїзд викликав зрозумілу сензацію і ріжні сплетні. Часописи повідомляли спершу, що княжни приїхали до Америки тому, що посварилися з братом. Відтак говорили, що вони приїхали шукати кредитів для Альбанії. Хоч остаточно причини приїзду сестер не вияснили і важко сказати, чого вони шукають в Америці, то всеж таки вони дуже радо дозволяли знимати себе до часописів і до кінових хронік, відвідували запопадливо модні ресторани та музікголі і хоч недавно лиш зняли зі себе традиційну чадру (заслону), відразу почали вести життя „сучасної світської жінки".

Очевидно, Голівуд рішив використати побут в Америці трьох альбанських княжен і поставив їм дивоглядну пропозицію. За посередництвом альбанського посольства у Вашінґтоні, відомий кіновий підприємець і багач Гольдвін вислав до сестер таку телеграму:

„Ми хотіли би навязати переговори з княжнами у справі їх співпраці, як експертів від двірської етикети при накручуванні фільми „Гравсторк", в якій буде змальоване маленьке мітичне королівство в Середущій Европі.

Побажане булоб для нас теж довідатися, чи можлива була би теж участь княжен у самій фільмі, в якій вони виконували би ролі осіб королівської крови. Ми готові платити гонорар кінових зірок. На випадок прийняття наших пропозицій, хотілиб ми теж мати дозвіл короля Зоґу.

Відповідь альбанського посолства ще не відома. Імовірно вона буде така, як і відповідь египетського уряду, якому голівудські фабриканти запропонували за високу оплату використовування пірамід для світляної реклями.

—o—

ЗРУБАЛИ „РОВЕСНИКА" ЛЮДВИКА XIII.

Із Валянсієну повідомляють, що минулого вівтірка (22. III.) зрубали там найстаршу тополю в цілій Франції, що її посадили вже більше як 300 літ тому у лісі Бонсекур, недалеко Валянсієну.

Чотирьом рубачам, які разом мають 250 літ життя, припала честь зрубати 300-літню тополю.

Коли дерево, що важило 30 тон, падало, знищило воно при тім кілька сусідніх дерев. Сова, яка мала гніздо на одній із велитенських галузей тополі, приглядалася счудованим рубачам і численним туристам, які приїхали подивитися як рубають старезне дерево. Вона покинула дерево щойно тоді, коли тополя захиталася.

—o—

ЛИСТ, ЩО ПРИЙШОВ ПО 22 РОКАХ.

Якийсь Ляфлер із департаменту Крез у Франції, дістав лист, який він вислав до своєї матері ...22 роки тому.

Було воно в повному розгарі світової війни. Ляфлер попав у 1916 р. в полон. За дозволом німецького командування вислав він до своєї старенької матері лист, в якому повідомив її, що він живе і що йому вільно писати.

Старушка листа не дістала.

Ляфлер вернувся після війни домів. В його житті зайшли за той час доволі великі зміни. Він давно забув про всі злидні, що їх пережив був у неволі. Щойно кілька днів тому пригадав він собі ті часи, коли йому вручили з оправданням лист, який пролежав десь у поштовім уряді від 1916 р. Лист випав із великої скриньки, в якій складали листування, що приходили від воєнних полонених. Лист пролежав між підлогою та дном скриньки 22 роки. Віднайшли його щойно з нагоди ремонту уряду.

—o—

ОБОВЯЗОК ЛЕТУНА ПІДЧАС КАТАСТРОФИ.

„Чи комендант літака має підчас нещастя покидати літак останній, так як і капітан корабля?"

Відповідь на таке питання повинен дати воєнний суд летунського майдану у Пільтоні. Перед судом станув сержант-летун Гарольд Сміт із 14 бомбової ескадри британської повітряної армії.

Сміт вів свій літак у мряці на висоті 2.000 м Раптом мотор почав приставати. Тоді Сміт не надумуючися довго, кинувся з легкопадом униз, залишивши на поталу долі двох інших пасажирів літака: вістуна й вояка.

Вони оба теж вийшли ціло з тієї катастрофи. Вістун сів за керму апарату і йому вдалося причалити з важким літаком у полі, ушкодивши при тім лиш колеса та спід апарату.

Щоб задержати добру славу і традицію, британської армії, військова команда поставила Гарольда Сміта перед воєнний суд.

Рішення цього суду матиме принціпіяльне значіння для цілої англійської повітряної фльоти.

БІБЛІЯ НА ЕКРАНІ.

З Льондону повідомляють, що в одній з англійських кіностудій відбувається накручування біблійних сцен у природних барвах. Управа кінового підприємства хоче показати на екрані сцени зі Старого і Нового Завіту у трьох окремих частинах.

Дирекція підприємства держить покищо в тайні, хто з акторів гратиме ріжні ролі. Відоме лиш те, що глядачі матимуть змогу оглядати на екрані всі важніші біблійні події. Кошти продукції обчислюють уже тепер на 400 тисяч фунтів штерлінгів.

СПОРТОВА СТОРІНКА.

Україна — Домб 2:1 (0:1).

Мабуть мало хто вірив, що Україна переможе рутиновану дружину катовицького Домбу. Адже Домб перейшов тверду школу в Державній Лізі, грає у шлеській Окружній Лізі, яка своїм рівнем зовсім не уступає від Д. Л. Найважливіше те, що Домб мав змогу зараз грати з найкращими закордонними дружинами і те, що на Шлеську не признають зимової перерви, лиш грають увесь час. Вестаки Україна, що виступила у своїм новійшім складі, виказала, що при частіших зустрічах із рутинованими позамісцевими противниками не лиш виказує зовсім добрий рівень гри, але може теж сподіватися доволі гарних успіхів.

До суботніх змагань виступила **Україна** в такому складі: Босий, Міхльош II, Воробець — Романець, Гошовський, Каратницький (Даців), Магоцький. Кравчьский, Міхльош, Хомицинець (Серегота), Богурат.

Домб: Гайдук, Галиш, Кралец — Шимура, Сарновський (Скоронський), Плахетка — Дякоба, Матушек (Трембка), Копець, Бжезіцель і Віхер.

Суботній метч можна поділити на два періоди. В першій частині безапеляційно переважав Домб, що мав ще й до того за собою сильний вітер. В тому часі Домб виказав знаменитий старт і кондицію та сильно перевищав тими прикметами Україну. Грачі чорно-червоних спізнилися в тому часі навіть не на частини секунди до мяча, але давали себе випереджувати навіть значно віддаленим від мяча противником. А що шлеські грачі виявили ще при тому доволі добру техніку й тактику гри, не диво, що „притиснули" вони на добре спрямовану Україну. Ясно, що в тому часі про офензивні акції чорно-червоних не могло бути й мови. А якщо вони були, то оминовалися на знаменитих катовицьких заложниках, або рвалися на Хомицинцеві, який по зільще як піврічній перерві (з причини недуги й операції), перший раз вийшов на грище. Заграв він у першій половині зовсім слабо і проте дивно ставало, чому провід дружини виставив грача без відповідного тренінгу відразу до таких важких змагань. У другій половині заступив Хомицинця Серегота, який вніс до тієї лінії жвавість та холоднокровність і в перших хвилинах був навіть позиціонованим напасником. Одначе по кількох хвилинах відбилась на ньому фатально недостача тренінгу. Найкращий у нападі був без сумніву Міхльош, який мудро кермував цілою п'ятою напасників. Дуже добре заграв теж Магоцький, вельми Богурат. Кравчьский випав слабше, як на метчу з Гасмонеєю і виявив знову давню хибу: егоїзм. Як цілість випав напад назагал добре, очевидно у другій половині, коли наступи Домбу ослабли і коли поміч пхала напад раз-у-раз до переду.

В помочі був найкращий Гошовський, який теж був чи не найкращим грачем на грищі. В першій частині знаменито розбивав наступи шлеського нападу, у другій грав не лиш дуже добре дефензивно, але й офензивно. Бічні помічники заграли назагал добре, зокрема Романець і Даців, слабше випав Каратницький. Одначе коли йде про співпрацю з нападом, то всім трьом можна багато закинути. На обороні першенство належиться д. доброму тактикові Воробцеві, хоч і Міхльош II. теж виконав доволі добре своє завдання. Можна сподіватися, що згодом виробиться він на зовсім доброго заложника.

Зате на повне признання рівно із Гошовським, заслуговує Босий, який боронив притомно й ефектовно та причинився у великій мірі до гарного успіху чорно-червоних.

Хід гри: Вже перші хвилини приносить навальні наступи Домбу, який спихає цілу дружину чорно-червоних під ворота. Над Україною повисло мариво катастрофи, коли вже в першій хвилині Домб здобуває несподівано ворота зі стрілу Віхра, який зовсім спокійно скерував мяч у лівий кут воріт. Домб переважає ввесь час, але його напасники не вміють собі дати ради, гублять мяч, або перестрілюють. Найнебезпечніші ситуації ратує Босий. При такій безперервній перевазі Домбу минає перша половина, в якій напад України здобувся лиш на кілька складніших акцій.

Зміна воріт приносить теж зміну ходу гри. Напад України відразу підіалить під ворота Домбу. Одна з витворених підворітних ситуацій приносить Україні успіх. Між воротарем і заложниками Домбу настало непорозуміння, що його притомно використав Магоцький і стрілив до порожніх воріт. Після того Україна осягає на довший час перевагу, одначе її напасники, головно Кравчьский, марнують багато догідних ситуацій. Згодом гра вирівнюється, Домб переводить небезпечні протинаступи, які завдяки добрій поставі залоги та знаменитій грі Босого не дають успіху. П'ятнадцять хвилин перед кінцем повела Україна знову сильний наступ і так сильно „притиснула" шлеську дружину, що її грачі трималися якийсь час по грищі мов заворожені обмежуючися до розпучливої оборони. Перемогу для дружини чорно-червоних дала у 34 хв. акція цілого нападу закінчена гострим стрілом Міхльоша. Мяч відбився від поперечки, але Богурат притомно спрямував його знову до сітки. Останні хвилини минають уже без змін, хоч наші дружина мала ще змогу підвищити вислід.

Перемога України була найбільшою несподіванкою для самого Домбу, який, як виходило зі слів його провідника, сподівався легкої перемоги над Україною. Із грачів України подобалися шлеським змагунам Гошовський, Воробець і Міхльош у нападі та Босий.

Судіював д. добре п. В. Кузар. Видців 1500.

Чому не відбувся метч Сян - Польонія?

Минулої неділі мав відбутися в Перемишлі товариський метч Сян — Польонія. Господарство цього метчу перебрала на себе Польонія, яка теж видрукувала афіші виключно в польській мові всупереч звичаєві. Досі афіші на товариські метчі Сяну з польськими дружинами були двомовні. Інтервенція Сяну в Польонії була безуспішна, тому Сян видрукував українські афіші, очевидно на спільний кошт.

Коли такі афіші появилися на місті, Польонія не повідомляючи Сяну, наліпила на своїх афішах в суботу вечором „штрайфи" з повідомленням, що „метч зі Сяном одволаний".

Вже перед двома тижнями з нагоди метчу Сян — Чувай „Земя Пшемиска" взивала у провокаційній статті виділ Чуваю, щоб він уступив з приводу двомовних афішів. Чувай зігнорував домагання „Земі Пшемискої" зате Ц. В. К. С. Польонія уладила таку гурапатріотичну провокаційну шопку з афішами. Довідуємося, що Сян займеться цією справою на своїм окремім засіданні і буде домагатися для себе сатисфакції у відповідної спортової влади.

Справді нагінка україножерних часописів та істерія вулиці дає скандальні висліди.

—о—

Інші висліди.

ПОГОНЬ І Б — УКРАЇНА І Б 7:4 (4:1).

Дуже гарний вислід для запасної дружини України перетканої густо юніорами. Погонь виступила у своїм найкращім складі, в якім грає звичайно в мистецтві Окр. Ліги. Та не зважаючи на формальну різницю класи, на грищі не видно було тієї різниці. Погонь перевищала лиш молодих змагунів чорно-червоних рутиною та шведською орієнтацією. В Україні добре грав Даців (у другій половині) та Вишня на обороні. Доволі складно комбінував теж напад чорно-червоних. Гра велася майже ввесь час при легкій перевазі Погоні в доволі скорому темпі та стояла на зовсім доброму рівні.

Ворота для України здобули: Зубач (2), Тихоліз і Феден. Суддював у першій половині п. Ясик у другій д. Бабенко.

УКРАЇНА II. — ЛЬВОВЯНКА 4:2 (3:0).

Друга дружина України, чи радше вживаючи новіт. новина дружина з молодших змагунів перемогла зовсім легко, хоч може за низько Львовянку, яка в деяких метчах, грала безнадійно слабо.

Зате Україна, що грала в першій половині з вітром, мала величезну перевагу і вислід 3:0 рішуче за скромний. Молоді та при тім невпорядні напасники чорно-червоних мали бодай утроє стільки ідеальних ситуацій. Стрільцем усіх воріт у першій частині був Кіндій.

У другій половині Львовянка грає з вітром і частіше гостить під воротами України, одначе всі її акції зводі за біглі. Все таки здобуває вона в тому часі двоє воріт, виключно з вини воротаря Гнури, який злегковажив противника і не розчислив собі, що вітер може легко занести мяч до воріт. Одинокі ворота для України здобув у тому часі теж Кіндій. Кілька вискладних позицій змарнував Бучацький. Назагал гра потяла й нецікава. Видців дуже мало.

ЗОРЯ — П. К. С. 4:1 (3:1).

Ці змагання Зоря виграла заслужено. Ворота добув Крушельницький, другі використовує Миськів з карного і Крушельницький з карного. По здобутті третіх воріт Зоря спочиває на лаврах і дає тим самим нагоду противникові розвинути гру. П. К. С. „тисне", але всі атаки кінчаються на знаменитій обороні: Замаський—Миськів, а всі грізні стріли притомно вибиває Балдин. В тій фазі гри суддя диктує одинадцятку, одначе її не використав П. К. С. Ще кілька атаків і догідних позицій і суддя кінчить половину. По перерві впадає в очі втома змагунів Зорі. Напасники П. К. С.-у пересиджують під її воротами, але не можуть здобути воріт. При кінці гри Зоря доходить до голосу і Крушельницький з перебою стріляє останні ворота.

СТЕП — ҐРАФІКА 2:1 (1:0).

Перші в цьому сезоні змагання вирішив Степ певно у свою користь. В першій половині сильна перевага Степу, одначе напад постійно перестрілює. Щойно в 20 хв. Петрівський, стрілом не до оборони, добуває перші ворота. У другій половині Ґрафіка вже неза новими грачами переходить до протинаступу і в 50 хв. вирівнює. З черги наступає серія стрілів Степу і в 70 хв. Копан добуває переможні ворота.

ТЕРНОПІЛЬ. **Єгуда — Поділля 5:1 (2:0).** Поділля грало доволі слабо й без щастя. Гра, при легкій перевазі Єгуди, була доволі цікава. На обох дружинах, особливо на Поділлі слідно було недостачу тренінгу. Одинокі ворота для Поділля здобув Королюк.

САМБІР. **Корона — Дністер 6:0 (2:0).** В першім товариськім метчу цього сезону Дністер програв високо з Короною, яка виступила з новим заложником. Хоч Дністер програв високо, грав назагал зовсім добре. Найкраще з Дністра грали: Ленчицький, Тебельський і Глухий.

ІНШІ ВИСЛІДИ.

ЛЬВІВ. **Чорні — Світезь 3:1 (2:0).** Ворота для Чорних здобув Журковський 2 і Немец.

ТШЛ — РКС 1:0 (1:0). На цьому метчу змагун ТШЛ Шумовський зломив собі ногу.

Лехія — Знесінчанка 5:0 (3:0). Лехія виказує дальшу поправу форми. Ворота здобув Кмінецький, Олешкевич і Пероженський (2).

Гасмонея — II. Сокіл 1:0 (0:0). Дуже амбітна гра Сокола, який виявив добру кондицію. Гасмонея грала доволі слабо.

ПЕРЕМИШЛЬ. **Польонія — Електровня 2:1 (2:1).**

ЖУРАВИЦЯ. **Чувай — Електровня 3:1 (1:0)**

РЯШІВ. **Ресовія — Резерва 11:1 (2:1).**

ДРОГОБИЧ. **Юнак — Стшелец 2:1 (4:0).**

КРАКІВ. **Шлеськ — Краковія 4:1 (1:1).**

ВИЛЬНО. **Сьмігли — Гапоель 14:0.**

Огніско — Макабі 1:1; Сьмігли — Огніско 4:1; Макабі — Гапоель 13:0.

ЧЕСЬКА ДЕРЖАВНА ЛІГА.

Жіденіце — Вікторія Пльзень 1:1; Славія — Бердубіце 4:3; СК Пльзень — Шл. Острава 2:2; Вікторія Жижков — Братислава 4:3; Спарта — Простейов 1:1; Наход — Кладно 1:0.

МАДЯРСЬКА ЛІГА.

Будафок — Немзеті 3:2; Електромош — Гунгарія 1:1; Уйпешт — Фебус 2:1; Ференцварош — Терезварош 6:0; Бочкай — ЕТО 4:1; Будаі — Оріентолі 2:2; Сегед — Уйпешт 3:1.

ВІДЕНСЬКА ЛІГА.

Фльорідсдорф — Вакер 3:2; Спортклюб — Вієнна 1:0; Фаворітнер — Вакер 3:2; Австрія — Спортклюб 1:2; Адміра — Рапід 2:1.

Спортові новини.

Загальні збори Гарту у Здолбунові відбулися [illegible] п. м. Збори вибрали нову управу в такому складі: голова: п. Качалівський, заст. голови: Дублянський, секретар Шихуцький, скарбник Шевчук, господар Яковчик. Членами управи вибрано: п. Богуславського і [illegible] менка. Контрольна Комісія: Новицький, д-р [illegible] ський, Михалюк і Хоменко.

Перший тренінговий метч Просвіти в Гамалієвичах [illegible] скінчився справною перемогою [illegible] Змагання, що на них Просвіта випробувала [illegible] нефіналі. Ворота для Просвіти здобули: [illegible] Ліськович.

Комунікат мандрівничої секції С. Т. Україна. [illegible] від мандрівничої секції при С. Т. Україна повідомляє, що організує в неділю 3. квітня н. р. автобусову прогульку до Самбора на метч України з Короною. Зголошуватися можна до п'ятниці 1. квітня н. р. в [illegible] Т-ва при вул. Сапіги 40, 1. у вечірніх годинах. Ціна переїзду в обі сторони 4.50. — **Провід Секції.**

Загальні Збори Сокола-Батька.

В неділю 27. ц. м. відбулися у Львові 44-ті Загальні Збори Сокола-Батька, які виказали, що Сокільська Організація не зважаючи на різні несприятливі умовини та на перешкоди з боку адміністраційних чинників — розвивається якнайкраще.

Збори відкрив голова С.-Б інж. М. Хроновят незвичайно змістовою та глибокою промовою, підкреслюючи в ній потребу скріплення праці в терені, подвоєння організаційної праці і справности, щоб таким чином зрівноважити всі несприятливі умовини та перешкоди у праці. Минулий діловий рік треба вважати наскрізь успішним, бо число членів Товариства збільшилося на 4493 та на 1582 руховиків. Переведено теж підготову до IV. Сокільського Здвигу і придбано сокільську водну пристань на Дністрі в Галичі. Крім цього Т-во перевело багато інструкторських курсів у цілому краю та подбало про збільшення передплатників сокільського органу „Сокільські Вісти".

Присутніх було 72 фізичних членів, 15 делегатів із краю і 12 представників преси та 11 гостей. Після виголошення вступного слова і згадки про померших членів Т-ва, відчитав голова привіти від Союзу Українських Соколів за кордоном у Празі та Т-ва „Відродження". Відтак Збори рішили вислати привіти проф. Ів. Боберському, Сокільській Організації за кордоном, Т-ву „Відродження" та хорому заступникові голови п. Олександрові Карпінському. Відтак побр. Тріль відчитав протокол. З черги здав звіт голова з діяльности Старшини, що зупинився над зовнішніми і внутрішніми труднощами в діяльности Т-ва в діловому році і підкреслив, що змінений і приноровлений до вимог закону та життя Сокільської Організації статут, вже 4 роки жде на затвердження. Діяльність Старшини стояла в діловому році під знаком праці й підготови до IV. Краєвого Здвигу, що має бути великим іспитом для українського Сокільства. Чи Здвиг відбудеться в рямцях ювілею „Просвіти", як цього бажає собі Старшина С.-Б., чи в іншому речинці — покищо невідомо. Звіти організаційного референта М. Тріля і начальника С.-Б. Вальчика були взірцем совісности й солідности.

Після звіту провірної комісії, дискусії над звітами і затвердження річного звіту, доповнено попередню Старшину на чолі з інж. Мих. Хроновятом і заст. голови інж. А. Палієм та п. Карпінським, такими **членами:** радн. Михалевичем Володимиром, Ничаївною Іванною, д-ром Лопатюком Василем та проф. Жарським Едвардом (на 3 роки). **Заступниками** Збори вибрали: пп. Бродовича Василя, Данчевського Матвія, Кашубинського Романа і Чорного Евгена (на 1 рік). **Провідниками:** Вальчика Олега, Козачка Осипа, Тихоліза Володимира та інж. Чайківську Олену (на 1 рік). Контрольну Комісію: нач. Павлика Івана, ксп. Фарнину Петра і проф. Антоновича Адама.

АРЕШТУВАННЯ В УЖГОРОДІ.

ПАТ повідомляє, що на внесок прокуратури в Ужгороді, арештували там предсідника мадярської християнсько-соціяльної партії д-ра Ст. Керекеша, який має вже більше як 80 літ життя. Арештували теж секретаря мадярської національної партії Кесера. Кружляють поголоски, що арештували там 10 осіб.

СТУДЕНТСЬКІ СПРАВИ.

Загальні Збори Товариства Українських Студентів Медицини й Фармації „Медична Громада" у Львові.

Звичайні Загальні Збори „Медичної Громади" відбулися 13-го березня 1938 р. Відкрив їх предсідник, заст. голови Товариства Ю. Терщаковець. Потім слідували звіти членів Виділу, з яких приявні довідалися, що „Медична Громада" має під цю пору 91 членів, у цьому 66 медиків і 25 фармацевтів. Т-во має власну домівку при вул. Чарнецького 26, а його інвентар виказує такі важні позиції, як: понад 300-томова бібліотека, складена з цінних підручників і наукових творів, а крім цього з фахових журналів, кістяк, мікроскоп, комплети медичного знаряддя і т. ін.

Праця „Медичної Громади" йде у двох напрямах: як самодопомогове товариство дає вона матеріяльну поміч своїм членам підчас студій, даючи їм змогу користати безплатно з дорогих підручників, які є в бібліотеці Т-ва, й розділюючи довго- і короткоречинцеві позички. Хоч під цю пору університетська влада не дає „Медичній Громаді" майже ніяких субвенцій, ані теж Т-во не дістало за останній рік ані сотика від компетентного у цій справі Польського Т-ва Приятелів Акад. Молоді, в той час, коли Український Комітет Допомоги Студентству не істнує, „Медична Громада" всеж дала своїм членам допомог на суму 400 зол.

З другого боку Т-во дбало про поглиблення освіти й фахового знання своїх членів, запрошуючи визначних прелеґентів із лікарського й позалікарського світа.

Поза тим Т-во звертало увагу на зовнішню працю, яку вела Культурно-освітня Комісія. Праця ця — це передусім пропаґанда гігієни і налагоджування здорових відносин серед українського народу; тут біланс за минулий рік виказує 92 реферати й курси, причому інтензивність цієї праці раз-у-раз зростає.

В цій ділянці взялася „Медична Громада" ще й за одно важке діло: дати почин до створення санаторії для українського студентства, серед якого у великій мірі поширені сухоти. Й на цю ціль — на „Дім Українського Медика" зібрала власними силами дотепер 1.500 зол.

Після звітів та уділення абсолюторії уступаючому Виділові, Збори вибрали новий Виділ у складі:

Василь Келеман — голова; Зенон Боднар — заступник голови; Степан Барвінський — секретар; Антін Озеров — скарбник; Володимир Каспрзяба — бібліотекар; Евстахій Юркевич — господар; заступники: Михайло Цегельський і Роман Туркало. Контрольна Комісія: Володимир Балтарович, Константин Будзинський, Петро Мельничук.

На закінчення Збори ухвалили вислати делеґацію до великого Протектора українського студентства, Їх Ексц. Митрополита Шептицького у звязку з останніми нападами на Його Особу.

Совітська дипльоматична акція в минулому й майбутньому

В турінській „Газета дель Попольо" помістив колишній совітський шарже д'аффер Румунії Федір Бутенко велику статтю, в якій остерігає Европу перед політичною акцією московського уряду. Він описує в ній „дипльоматичні" шахрайства Літвінова по принятті СССР до Ліґи Націй. Коли представники Москви промовляли в Женеві і цілій Европі про совітську акцію для ратування миру, до політичних осередків Европи прибували масово московські аґенти з дипльоматичними пашпортами, аґітатори, шпигуни і провокатори. Разом із тим розпочато енерґійну акцію в Китаю, китайському Туркестані, в Еспанії, Франції і ЧСР. Пакти взаємної допомоги, заключені з Францією та ЧСР мали довести до війни в Европі в найближчому часі. Тітулеску й Островський приготовили були вже текст румунсько-совітської умови, згідно з якою совітська армія мала би право перейти через румунську територію до ЧСР, і лише уступлення Тітулескуударемнило цю умову. Після погрому совітську дипльоматію зреформують та поставлять під провід ҐПУ; опісля московський уряд розпічне нову акцію в Европі. (Офінор).

—o—

Кінець польсько-литовських переговорів у справі комунікації.

Польсько-литовські переговори в Авґустові покінчилися. Ще в суботу закінчила працю комісія поштової, телефонічної і т. п. комунікації. Друга комісія, що займається залізницями і шляхами, працювала цілу ніч зі суботи на неділю та цілу неділю. Нині лиш устійнять тексти договорів у обох мовах. Переговори покінчаться найдальше у вівторок.

Шевченківський концерт торговельної молоді.

Торговельна молодь, згуртована при Союзі Українських Купців у Львові, улаштувала в неділю, 27. березня Шевченківський Концерт у малій салі Музичного Інституту ім. М. Лисенка. Поза важкою, цілоденною працею за ладою в крамниці знайшли молоді будучі купці час на старанне опрацювання багатої програми свого концерту.

Концерт почався відспіванням „Заповіту". Вступне слово мав п. **Я. Гайвас**, що получив найкращі, сильні місця із творів поета у мистецьку, дуже гарно виголошену цілість. Деклямація п. **Затварського** була виголошена не найгірше, хоч тенор його голосу не надається для рецитаційних виступів. Першу частину програми концерту закінчила гарним, умілим відспіванням пісень Лисенка п-на **Ірина Яросевич** при супроводі проф. Н. Нижанківського.

У другій половині концерту відіграла **оркестра** п. Яблонського „Фантазію" Шуберта й вибір українських мельодій. Хоч слідно було місцями деяке невикінчення тих точок, оркестра зібрала грімкі оплески. П-на **Домбровська** деклямувала „Осії гл. XIV," з дещо може занадто неприродною мімікою і рухами. Гра на бандурі п. **Ю. Сінгалевича** була настроєва і зробила на слухачів велике враження, пригадуючи славне минуле. Наприкінці програми деклямував молоденький торговельний практикант **Ю. Данько** „Івана Підкову", що хоч мав трохи трему, але виголосив деклямацію бездоганно.

Несподіванкою для публики був виступ поза програмою маленького 6-річного **Святослава Трохименка**, що відважно виголосив Шевченкове „Село".

Хори, мішаний і мужеський, під проводом п. **Пушкаря** були старанно опрацьовані. Можемо сміло сказати, що хор торговельної молоді належить до одного з кращих у Львові.

Мала Саля Лисенка не могла помістити великої скількости гостей. Частина публики слухала концерту крізь двері із коридорів.

Цим першим публичним виступом перед ширшою публикою дала торговельна молодь доказ своєї зорґанізованости. Тішимося тим, що росте новий, свідомий нарибок українського купецького стану.

О. Попович.

Еміґраційні справи.

ЕМІҐРАЦІЯ ДО БЕЛЬГІЇ.

Пашпортове бюро бельгійського посольства у Варшаві повідомило Еміґраційний Синдикат, що згідно з розпорядком бельгійської влади, всі особи, що їдуть до Бельгії, а скінчили 15 літ, мусять мати окремий пашпорт і не можна їх вписувати на пашпорті родичів. Еміґрантів, що покінчили 15 років і не будуть мати окремого пашпорту, не перепустять через бельгійську границю, тимсамим не зможуть дістати бельгійської візи. Це торкається не лише еміґрантів, але загалом усіх подорожних до Бельгії, за вийнятком осіб, що лише переїздять через Бельгію; розпорядок обовязує від березня 1938 р. Наречені, які їдуть до Бельгії, щоб заключити подружжя, мусять предоставити свідоцтво про оголошення оповіді, подаючи дату вінчання. Свідоцтва без дати вінчання консулят не приймає і не дає візи.

ПАЧКУВАННЯ ГРОШЕЙ.

Хоч постійно повторяються осторога і постійно інформують еміґрантів про можливости вивозу грошей за границю, бувають іноді випадки, щоправда рідкі, перепачковування грошей за границю. Недавно приїхала до Варшави родина Теодора Пилипюка, що їхала до Параґваю. Поліцію поінформували про те, що Пилипюк хоче перепачкувати гроші заховані в спеціяльному мішку. Ревізія справді це виказала. Пилипюка арештували і він пересидів дві неділі у вязниці. Коли звільнили Пилипюка з вязниці з огляду на виїмкової обставини і зняли конфіскату з грошей, девізова комісія дозволила вивезти йому лише частину гроша, а саме 1.500 зол., а решту з 4.000 зол. поміщено на заблокованому рахунку.

ДЕКРЕТ ПРО ЕМІҐРАЦІЮ ДО УРУҐВАЮ.

Уруґвайська влада видала декрет, що нормує еміґраційні справи. Цей декрет кладе головний натиск на нову процедуру, як діставати дозвіл на в'їзд для еміґрантів. Нова процедура досить складна, треба мати різні доказ, які має долучити петент в Уруґваю при проханні. Частину документів виробляти будуть у Польщі й пересилати до петента до Монтевідео. З хвилиною оголошення декрету уруґвайська влада припинила видачу нових „пермісів" (дозволів). Генеральний уруґвайський консулят у Варшаві дістав виєснення до згаданого вище декрету. З виєснення виходить, що всі особи, які мають „пермісо де лібре десембарко" і не покінчать 18 року життя у хвилині, як дістануть візу, можуть без перешкод виїхати в Уруґваю.

До візи треба долучити згадане пермісо, свідоцтво моралі, лікарське свідоцтво та в залежности від пермісо докази споріднення, які на місці в Варшаві перекладають на еспанську мову. Від осіб нижче 12 літ свідоцтва моралі не вимагають. Консулят виставляє лише свідоцтво подорожі, за яке побирає 40.50 зол. Еміґрант мусить мати гроші за переклад особистих документів (споріднення) та інших. Пересівний переклад документу разом з відписом коштує 14 зол. Для осіб понижче 18 літ консулят не виставляє так званого політично-соціяльного цертифікату. Діти, понижче 18 літ, що фіґурують разом з матірю, батьком і старшою ріднею, хоч пермісо для них спільне, коли в ньому не буде клявзулі про конечність спільного виїзду в порті, можуть дістати візу. Решта мусить подбати про новий документ.

Усі власники пермісо повище 18 літ, мусять старатися за нове пермісо. Треба догадуватися, що ця катеґорія еміґрантів (зі старими пермісо) в першу черґу дістане нові дозволи візу. Усі, що дістали пермісо по дні 28. листопада 1937 р. візи до Уруґваю дістануть. Тому треба добре перевірювати дату виставлення пермісо.

Справа оплат за свідоцтва подорожі буде окремо устійнена. Повищо побирають за це 40.50 зол. від особи від 18 літ або від молодшої особи, коли їде сама. Попередно оплату обчисляювали не від особи, але від пашпорту, незалежно від числа осіб, що фіґурують на пашпорті.

Шевченківська Академія в Науковому Т-ві ім. Шевченка.

У неділю 27-го ц. м. Наук. Т-во ім. Шевченка присвятило свої щорічні святочні сходини в честь патрона свого Т-ва короткій, але цікавій програмі. Голова Т-ва **д-р І. Раковський** поділився із членами Т-ва у звязкому рефераті думками про намічену наукову працю на 1938. р. Він звернув головну увагу на потребу оживити появу видань поодиноких секцій, для яких Управа Т-ва призначила на цей рік приблизно 50 арк. друку так, щоб кожна секція могла поділитись у випусках „Записок" бодай із найбільше необхідними вислідами своєї праці. Наукова праця Т-ва повинна теж іти в напрямку, який був одним із перших його завдань при засновинах, щоб плекати та розвивати всі ділянки українознавства. З цією метою Т-во почне від осени видавати окремий науковий місячник „Сучасне і минуле" призначений для нашої інтелігенції та для славянознавства на чужині, щоб знайомити читачів у приступній та ядерній формі з усіма здобутками нашого знання про наш край. Одним із давніх статутових завдань Наук. Т-ва ім. Шевченка як наукової установи є теж заходи для забезпечення одного з найважніших засобів наукового розвитку — окремого українського університету. Закон прийнятий польським соймом у 1922. р. про створення українського університету досі нездійснений. Обовязком Наук. Т-ва ім. Шевченка як нашої найвищої наукової установи є пригадувати цю одну з найнеобхідніших і слушних культурних потреб нашого народу.

На закінчення голова Т-ва пригадав, що всі особисті непорозуміння членів Т-ва повинні щезнути з атмосфери наукової праці, щоб не принижували поваги установи і гідности її членів.

Запрошений на Академію з Варшави новоo-вибраний дійсний член **Павло Зайцев** мав виклад про „Шевченка в товариському і громадському житті". Прелеґент вийшов від поміченя, що мало хто із нас уявляє собі Шевченка як людину; величина поета і національного пророка закрила нам його людську постать. Коли переглянемо пребагатий життєписний матеріял поета, здивує нас кількість його знайомостей і численні спомини його сучасників про нього. Всі, що колинебудь зустрічалися з ним, затямили собі його індивідуальність. Навіть по смерти поета односельчани з Керелівки пригадували собі ще молодого хлопчину Тараса. У петербурській Академії його знали всі і він знав усіх. Шевченко мав таке багате духове життя, що з нього виходили на всіх довкола життєдайні промені. Він умів усіх розуміти, всіма цікавитися, на кожний прояв людської душі відгукуватися. Його поетичний талант був тільки одним із проявів його пребагатої геніяльної природи, він був маляр, незрівняний співак та інтерпретатор, артист, режисер. Навіть серед безлюдних пустель, між чужими, грубими людьми він умів віднаходити приятелів і спонукувати своє суворе „начальство" ставитися до нього як до вийняткової людини. Шевченко не знав ріжниці між людьми; до всіх він підходив з однаково щирим серцем, перед усіма відкривав себе, не підозріваючи, що люди можуть бути злі та нечутливі. Його наскрізь товариська та громадська вдача зєднувала йому незабутніх другів на все життя і серед петербурської аристократії, серед великих письменників і мистців, як і серед простих салдатів у вязниці та диких кирґизів. Шевченко не вмів навіть захоплюватся красою мистецтва та природи сам для себе, не поділившися своїми переживаннями з іншими. І всі, з якими він ділився своїми враженнями та думками, головно мистці, вчені та дослідники відчували в ньому вийняткову, геніяльну людину.

П. Зайцев як великий знавець життєпису та творів Шевченка ділився із своїми рефлєксіями у такій легкій та прозорій формі, що з неї моглаб була скористати всяка авдиторія. Як першорядний промовець і незвичайно суґестивний прелеґент має П. Зайцев рідкий у нас хист користуватися живою конкретною мовою, реальними образами, без штучної абстрактної термінольоґії, що так часто томить слухачів на наукових викладах

—o—

П. В. Калиновичеві у відповідь.

На пояснення п. Калиновича в „Ділі" з 27. III. заявляю ось-що:

1) З моїх заміток, поміщених у „Ділі" з 24. III. не беру назад ані слова; вони подиктовані виключно журбою про добро нашої школи та молоді і подають ноторичні факти.

2) На книжках, що я їх подав у моїх замітках, підписаний п. К. або як перекладач, або як редактор — і тому за них відповідає виключно він, а не якийсь анонімовий редактор, про якого згадує п. К.

3) Про природописну і математичну номенклятуру і термінольоґію та мій вклад у ії не буду дискутувати з нефаховою людиною, якою є п. К., не беруся також видавати осуду про українську мову виданих ним книжок, бо це не моє діло, ані ціль моїх заміток.

4) Джерелом термінольоґії і номенклятури природописних чи інших фахових наук можуть бути **виключно** фахові словники (а вони в нас вже є!), тому відклик п. К. до підр. словника п. д-ра К. Кисілевського чи польського словника не звільняє його від обовязку подавати в шкільних книжках вірні назви.

5) Перекладачем математичних чи природничих книжок для школи може бути **лише** фахова людина, а не дилетант, таксамо як математик чи природник не компетентний перекладати нпр. граматики чи фільольоґічної книжки з чужої мови. Такі вийнятки як нпр. пок. Верхратський, визначний природник і фільольоґ, є лиш рідким вийнятком.

6) Чому п. К. спеціяльно атакує мій передвоєнний підручник фізики, виданий перед **двацять шістьма роками** (друге **скорочене** воєнне видання видано **чотирнацять літ** тому!), ніяк не розумію, бо не добачую звязку моєї книжки з темою моєї статті. Констатую лиш це, що з тої книжки вчилися і користали в краю та поза ним цілі покоління молоді вищих та середніх шкіл, що вона лягла в основу всеукраїнської наукової фізичної термінольоґії та найшла признання у славянських та неславянських учених. Особисто буду дуже вдоволений, коли по чвертьстоліттю найдеться врешті якийсь український фізик, що напише оригінальний виклад (не переклад!) модерної фізики в українській мові; це буде велике діло!

Д-р Вол. Левицький.

•

Поміщуємо цю відповідь на відповідь виключно з уваги на особу автора, зазначуючи згори, що всю цю дискусію ми друкували дуже нерадо, вважаючи спір за поодинокі рідкі терміни у шкільних книжках за несуттєвий. Коли річ іде про переклад фахових книжок, то одна або дві неточности є зовсім нормальним явищем. Зокрема дуже важко найти для таких перекладів людину, що будучи фахівцем з даної ділянки, зналаб теж добре мову. Усім відомо, що і словників із ріжних ділянок знання у нас — на жаль — майже нема.

НОВИНКИ.

— **Лиси**, пелеринки, краватки з футер виконує і поручає Юліян Глушевський, Львів, вул. Капітульна 3, І. телефон 254-46. Приймаю футра до перехову літом. 329

— **Касацію проти присуду Кука, Качора і Цвіка** заповіли письменно їхні оборонці д-р Шухевич та д-р Шевчук. Присуд оборонців піддуть до рук за яких дві неділі і тоді оборонці вносять касацію. На випадок скасування присуду засуджені ледви чи стануть перед судом присяглих. Мабуть з огляду на скасування судів присяглих вони стануть перед трибуналом.

— **Скорочена їзда зі Львова до Варшави.** Від 15. травня ц. р. поспішні поїзди зі Львова до Варшави і з поворотом впоздує і зворот будуть їхати через Скаржиськ-Радом. Дотепер

поспішні поїзди ділились в Розвадові й одна частина вагонів їхала через Люблин, друга через Радом. Крім того на шляху Львів-Варшава курсуватиме через Розвадів і Люблин новий приспішений поїзд. Дотепер приспішений поїзд їхав до Варшави на Раву Руську. Години відізду зі Львова залишуться ті самі. В літньому сезоні від 22. червня до 5. вересня цей сам поїзд буде їхати до Ворохти, а від 6. вересня до 16. жовтня до Заліщик. Крім того від 15. травня до 1. жовтня курсуватиме між Львовом і Варшавою ще один поспішний поїзд і відізджати зі Львова в год. 7.40 рано.

— **Персональні зміни** в адміністраційній владі відбуваються повсюди на терені станиславівського воєвідства. Крім персональних змін у воєвідському уряді прийшли теж зміни на становищі старостів у Калуші і в Долині.

— **Влом до церкви.** Невідомі вломники влізли крізь вікно до церкви в Ославиці пов. Сянік, розбили касу і забрали з неї 140 зол. Поліція шукає за злодіями.

— **Львівська хроніка.** При вул. Казимира Великого ч. 17 дійшло минулої неділі вечором до вибуху кітла центрального огрівання підчас якого згинув 33-літній В. Бриливський, помічник палія кітла, а сторожа цього дому Василя Стефурака відвезли тяжко раненого до шпиталю. Стефурак помер у шпиталі в понеділок.— В неділю над раном закінчився великий комуністичний процес у Львові проти Сари Брін і товаришів увільненням 11-ох підсудних. Щодо 4-ох підсудних трибунал застосував вердикт присяглих суддів. Зате Сару Брін трибунал засудив на 10 років вязниці, Г. Цімера та Маліновіцера по 8 років, Л. Ротштайн на 7 років, Д. Айхель на 5 років, М. Лева на 6 років і Л. Руштайн на півтора року вязниці.

— **Таємниче вбивство.** У присілку Хатки під Клебанівкою, пов. Теребовля, двох селян Малиновський і Луцьків кинулися в погоню за якимсь незнаним чоловіком, що на їх запит, не дав ніякої відповіди, лиш почав утікати. Оба селяни почали кидати за втікачем камінням і один камінь поцілив незнайомого у зад голови так міцно, що він упав трупом на місці. Справників мимовільного вбивства арештували. Поліція веде слідство, щоб устійнити тотожність убитого.

— **Грабунковий напад.** Невідомі грабіжники напали минулої неділі вечором на дижурного залізничого руху Зиґмунта Вішневського на стації Бобровники під Ловічем і вбили його. Опісля забрали револьвер, залізну касетку з грішми і втікли. Поліція шукає за грабіжниками. На основі проданих білетів виходить, що грабіжники забрали 8 зол.

— **Кровавий напад на фільварок.** Минулої суботи вечором Ян Кузьма прийшов до фільварку Ірени Ластовецької в Ситісі, пов. Переворськ і почав сварку з її сином за звільнення його з праці. Підчас суперечки випав Кузьмі короткий військовий кріс. Тоді Казимир Ластовецький швидко вернувся до помешкання та озброїв 19-літнього льокая й управителя горальні Генриха Франьчика. Одночасно Кузьма вбіг до помешкання за Ластовецьким і почав бити присутніх. В обороні нападених схвильований льокай почав стріляти і вбив не лише напасника Кузьму, але й управителя горальні та тяжко зранив землевласничку Ластовецьку.

— **Краєва хроніка.** Невідомі злодії вломилися до канцелярії управи збірної громади в Бірках Великих, розпороли вогнетревалу касу, з якої забрали 740 зол. і щадничі книжечки на 41 зол. та облігацію інвестиційної позички. — В Боратині пов. Броди знищено тріянгуляційну вежу. Поліція шукає за винуватцем. — У лісі ґр. Ст. Баденія у Виткові Новім пов. Радехів згоріло листя і галузяя дерев на просторі 10 моргів і деревостан на просторі 1/4 морга. Загальна шкода 500 зол. Здогадуються, що пожежу спричинила мала дівчинка. Пожежу загасили селяни з Виткова за годину. — Невідомі злочинці добулися в ночі крізь дах до мешкання Марії Королюк у Топорівцях, її побили та вбили 14-літнього сина Михайла. Злочинців було трьох.

— **Підмога для вдови і дітей винахідника.** Вдова і діти Генриха Герца, відомого винахідника т. зв. хвиль Герца, дістали минулого тижня чек від папи на 1.250 фунтів штерлінґів. Родина відомого ученого мешкає від довшого часу в Кембрідж і опинилася тепер у дуже поганих життєвих умовинах. Чек доручив в імени папи єпископ Маршаль. Слід згадати, що ні вдова ні діти Герца не є католиками.

— Безпосередню летунську поштову комунікацію між Парижем і Полудневою Америкою відкрили минулої неділі. З летовища в Парижі вилетів у неділю рано три-моторовий літак, який буде вже у Наталю в Полудневій Америці в понеділок рано.

— **В СССР постійно збільшуються катастрофи.** Заступник голови колеґії найвищого суду в СССР заявив, що число пароплавних катастроф у СССР постійно збільшується. Минулого року в порівнанні з 1934. р. число катастроф зросло двократно. Страти сягають 45 мілiонів рублів і збільшилися півтора разу. Одною з головних причин катастроф є повний занепад дисципліни внаслідок пиянства моряків. Грінберг подає докази, що підчас подорожі капітани кораблів уладжують забави в каютах. Були випадки, що пяний заступник капітана заснув при кермі корабля і тому корабель наїхав на судно або що пяний капітан упав з чердака до води.

— **Страшний визиск робітників в СССР.** Вуглекопи домагаються перед зіздом до копалень за кожним разом від управи, щоб забезпечила їм бодай найнижчий заробіток, бо робітники не мають змоги виконати визначеної їм норми тому, що уладження копалень не відповідне до праці. Управи копалень побоюються, щоб робітники не покинули праці і тому йдуть їм на уступки. В однім лише тресті вугілля в Артемівську буджет платень збільшився на півтора міліона рублів.

— **Проти праці дітей в Америці.** Сойм в Ольбані, Ню Йорк, приняв резолюцію з покликом, щоб конґрес у Вашингтоні заборонив міжстейтовий перевіз товарів, виконаних працею дітей. Цю резолюцію має теж підтримати і стейтовий сойм в Ольбані. Посадник Ню Йорку, Герберт Леман, і з ним стейтовий сойм та сенат, хотілиб, щоби конґрес у Вашингтоні приняв таку постанову замість плянованого додатку до конституції про заборону праці дітей. Проти цієї резолюції звернулись були представники робітництва кажучи, що це противники додатку до конституції викручуються резолюцією, з якої нiщо не вийде.

— **Страх перед налетом літаків.** Португальська преса веде кампанію за будовою підземних схов[и]в для населення перед налетом літаків та розбудовою та поширенням доріг, щоб на випадок налету літаків населення могло швидко втекти з міста. Лісабона з 600.000 населення має ледви сім вузьких доріг зі закрутами, що їх можуть затарасувати два або три вантажні авта.

— **1.000 осіб ранених у кіні.** В однім з кінотеатрів в Олівейра де Беіро в Португалії вибухла пожежа підчас висвітлювання фільми. Між публикою повстав переполох, підчас якого 1.000 осіб було ранених.

— **Не хочуть платити большевикам.** Уряд Манджу-Ко не заплатив до 23. ц. м. чергової сплати у квоті 6 міліонів ен за куплену східно-китайську залізницю. Совітський амбасадор у Токіо звернувся до японського уряду з енергійним протестом тому, що він загарантував сплату грошей за залізницю. Одначе протест залишився без ніяких наслідків і тому совітський уряд вислав до Токіо і Гсін-Конг, столиці Манджу-Ко, новий енергійний протест.

— **Цивільне летунство** починає розбудовувати Туреччина, яка не мала дотепер ні комунікаційних летунських шляхів, ні відповідних летовищ. 40 км. від Істамбулу в Ешільке будують вже летовище з усіми уладженнями. Крім того збудують летовища в Анкарі, Смирні й Седані. Щойно тоді турецький уряд відкриє летунські лінії. Одночасно турецький уряд почав переговори з міжнародними летунськими товариствами, щоби здійснити свої пляни.

— **В Англії не будуть вже бити в шкіру.** Англійський уряд підготовляє закон про скасування кари биття в англійських школах і засуджених в суді. Міністерство освіти видало обіжник до шкіл, щоб уже не били дітей за провини, бо незадовго появиться новий закон, що скасує кару биття.

Володимир Крушельницький

(брат Сальомеї) помер дня 27. березня ц. р.

Похорони відбудуться у вівторок, 29. ц. м. в год. 3. попол. з крипти Анатомії при вул. Пекарській на Янівський цвинтар.

— **Подружжя в Англії.** Статистичні дані цивільного уряду в Англії виказують, що в 1936 р. 179 дівчат і 32 молодці заключили подружжя у віці 16 років. У 32 подружжях чоловік і жінка мали однаковий вік, а інші дівчата вийшли заміж за старших чоловіків у віці до 55 років життя.

— **Ріжні вістки.** Чотирьох замаскованих бандитів напало на віллю міліонера з Ню Йорку Шарльза Мільґріма недалеко Ню Йорку. Бандити стероризували службу банкира і забрали йому 100.000 долярів. — Еспанський національний уряд у Бурґосі уповажнив міністерство публичних робіт закупити 3.000 вантажних та особових ваґонів і залізничого матеріялу за 158 міліонів пезет. — У середу 30. ц. м. Мусоліні виголосить велику промову в парляменті про видатки на зброєння.

———o———

✝ Посмертні згадки.

Д-Р ОЛЕКСАНДЕР ЛІТИНСЬКИЙ
лікар першої української кооперативи „Здоровля" у Ременові,

помер у львівському шпиталі дня 25. III. 1938. р. на висипний тиф. Молода 29-літня людина упала жертвою свого звання. Покійник, талановитий лікар, зараз після скінчення студій і шпитальної практики — пішов назустріч новим формам лікарської служби для народу і перед роком заняв становище лікаря у першій українській кооперативі здоровля. — У своїй короткій, бо тільки однорічній праці на селі виявив бл. п. д-р Літинський — не тільки велике лікарське знання, але теж гарні прикмети характеру. Покійник був одним із тих лікарів, що свого звання не вважають тільки заробковим варстатом, але у службі для середовища, для рідного народу находять справжню суть лікарського покликання. Бл. п. д-р Літинський — за короткий час своєї праці у кооперативі здоровля дав гарний зразок, як повинен виглядати лікар такої установи, лікар-громадянин.

Похорон Покійника відбувся у неділю 27. III. в 2. год. попол. із каплиці анатомії на Личаківський цвинтар. Піхотою і фірами прибуло безліч людей із далекого Ременова і довколишніх сіл. — Більше як тисяча селян уформувалась у похоронний похід. Несли багато вінків із стяжками від сільських установ району, в якому працював Покійник. Похорон вело сімох священників із о. кан. Кишакевичем на чолі. За домовиною крім рідні йшло чимало представників нашого громадянства, головно лікарів, товаришів Покійного.

Над могилою промовляли: о. Демчук — від установ Ременова, о д-р Гриньох — від товаришів зі шкільної лавки, сен. О. Луцький від кооперації, д-р Подолинський від Українського Лікарського Т-ва, абс. мед. Б. Олесницький від Українського Гігієнічного Т-ва та проф. Ластовецький від Рідної Школи.

Покійник, що помер як лікар на громадській стійці, залишив по собі справжній жаль, а сльози селян, що серед них Він працював були справді щирі, зворушливі. Бл. п. д-р Літинський осиротив дружину і маленького синка. В. Й. П!

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

ПРОГРАМА ВИКЛАДІВ Українського Вільного Університету в Празі в літнім півроці 1938.

НАПРЯМНІ ПРОМ-БАНКУ у праці 1937. р. з рахунком оборотів та білянсів. Львів, лютий 1938. 8-ка, стор. 20.

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

Театри.

Великий Театр:
Вівторок 29. III. год. 7.30 „З мети".
Середа 30. III. год. 7.30 „З мети".

Театр Рімнородностей.
Вівторок 29. III. год. 7.30 „Ми були молоді". (Для молоді недозволене).
Середа 30. III. год. 7.30 „Ми були молоді". (Для молоді недозволене).

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

БОЛЕХІВ:
29. III. Під куратолею.
30. III. Ордени.
31. III. Процес Мері Деген.
1. IV. Лісова пісня.

Український Народній Театр ім. М. Садовського:

ЗАВАЛІВ:
29. III. Пісня Бескиду.
30. III. Гетьман Полуботок.
31. III. Мазепа.

МОНАСТИРИСЬКА.
1. IV. Пісня Бескиду.
2. IV. Маруся Богуславка.
3. IV. Гетьман Полуботок.
4. IV. Суцружий мете.
5. IV. Мазепа.

БУЧАЧ:
6. IV. Пісня Бескиду.
7. IV. Гетьман Полуботок.
8. IV. Мазепа.

КІНА.

АПОЛЬО: „Бурев'й" екзот. фільма.
АТЛЯНТИК: „Шлях у невідоме".
БАЛТИК: „Герої моря".
ВАНДА: „Нені"; „Аннаполіс".
ҐРАЖИНА: „Косцюшко під Рацлавицями".
ЕВРОПА: „Перли корони" (Шаша Ґітрі).
КАСІНО: „Пірати".
КОПЕРНИК: „Шеф розвідки" з Конрадом Файдтом.
МАРУСЕНЬКА: „Шулерів ромен", коярова гротеска та найновіший тижневик.
МЕТРО: „Благословенна земля".
МІРАЖ: „Лощіара".
МУЗА: „Моя панна-мама".
ПАКС: „Вірна рака".
ПАЛЯС: „Кафе Метрополь".
РАЯ: „Обожана" з Мартою Еґерт.
РІЯЛЬТО: „Несправедлива година".
СВІТ: „Варвара Радзивилівна"; „Не мала баба клопоту".
СТИЛЕВЕ: „Без свідків" і ревія.
ТОН: „Стрілець із Бенгалі", „Боротьба за золоті поля".
УТІХА: „Магічний блеск" і ревія.
ХИМЕРА: „Танок щастя та розпуки" з Ліл. Гарвей.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(вл. Марійська 5).
„Австрія — Грац; Клягенфурт".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Росія та Сибір".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 29. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: Веселий вирішень; 11.40 Французька музика з пл.; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Камер. музика з пл.; 14.20 Легка музика з пл.; у перерві в год. 14.43 Авд. ККО; 14.55 Біржа; 15.00 Фрагм. із пов. І. Лиса „Коронар у Галичині"; Музика з пл.; 15.25 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 При ватрові, авд. для старших дітей; 16.05 Фін.-госп. актуалії; 16.15 Орх. концерт; 16.50 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 Від Каїра до Люксора; 17.15 Скрипка та форт.; 17.50 Серва у Польщі; 18.00 18.50 Спорт; 18.10 Генева забави у звірів і людей; 18.20 Форт. ресіталь; 18.40 Гутірка з нагоди 35-ліття „Погоні"; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Вечір класик 19. і 20. століття; 19.30 Муж. хор; 20.00 Танц. мелодії, орх.; 20.30 Веч. денник; 20.45—24.00 Трансмісія Міляна „Золото Рейну" оп. Вагнера; після трансмісії Останні вістки, огляд преси, метеорольог. комунікат.

Середа, 30. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: „Не хочу!"; Шкільний хор; 11.40 Мендельзон: Фрагменти з трія д-моль оп. 49, пл.; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Інформаційна газетка в українській мові; 13.55 Моцарт: Форт. концерт д-моль, пл.; 14.20 Легка музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Фрагм. із пов. І. Лиса „Коронар у Галичині"; Музика з пл.; 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 „Ішась із лиса" опов. для дітей; 16.00 Куток мови; 16.15 Сальон. музика; 16.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Людина будучої війни; 17.15 Бах: Камер. орх., форт.; лет; 17.50 Молодь перед вибором лицею; 18.00 18.50 Спорт; 18.10 Експрес Львів-Льондон, кабарет із пл.; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „Розбиток" новеля з життя рибалок; 19.20 Забуті пісні у вик. Мик. Садецького, тенор, у супр. форт.; 19.35 Слово про клигерську полицю; 19.50 Промова шлеського воєводи з наг. Тижня Зах. Союзу; 20.00 „Знаєте? — Ну то послухайте!" розр. концерт, пісеньки, форт.; 20.45 Веч. денник; 21.00 Шопенівський концерт; 21.45 Поетична чвертьгодина; 22.00 Популярний концерт, орх., спів; 22.50 Ост. вістки; 23.00—23.30 Легка музика з пл.

Четвер, 31. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Мазовецькі пісні й танки; 11.40 Грає Колета Франц, скрипка, гр. пл.; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Комунікат Хл. Палати; 13.50 Із екзотичних тем, пл.; 14.20 Розр. музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Фрагм. із пов. І. Лиса „Коронар у Галичині". Музика з пл.; 15.25 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Муз. мандрівки; 16.15 Легка музика у вик. військ. орх., 16.50 Актуальна гутірка; 17.00 Людина під мікроскопом: 17.15 Форт. ресіталь Аги Жамбор (Бахові твори); 17.50 18.50 Спорт 18.10 „Станиславів" гутірка, виг. д-р Юрій Зарицький; 18.20 З оп. музики, пл.; 18.35 Для сіль. молоді; 18.40 Радієві конкурси й імпрези; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „Протекція" комедія Аге Говманда (Данія); 19.30 Виленські пісні у вик. нар. хору; 19.50 Промова поморського воєводи; 20.00 Легка й танц. музика, орх., спів; у перерві в год. 20.45 Веч. денник; 21.45 Гутірка про повість; 22.00 Камер. концерт; смичк. квартет, форт.; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Із спікерового альбума.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 29. березня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика. 19.10 Танки всього світа, 19.40 21.00 Веселі мельодії; БІЛГОРОД 18.20 Рос. романси, 20.00 22.15 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 17.00 20.00 Форт.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Спів і форт. дует, 20.00 Фрагм. з Ваґнерових опер. 22.30 Соната б-дур на скр. і форт. Дітерсдорфа; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки, 18.00 Відчит, концерт; МІЛЯНО 17.15 Легка музика, 21.00 22.00 23.00 „Золото Рейну" оп. Вагнера; ПРАГА 14.00 Нім. авд.: Концерт солістів; 17.30 Спів; РАДІО ПАРІ 20.15 Квартет, 20.45 21.00 22.00 23.00 „Морський розбишака" драма Ашара; РИМ 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Оперетові мельодії, 22.15 Фортеп. дует.

Середа, 30. березня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Оп. і фільм. мельодії, 19.45 Веч. гомін, 20.30 21.00 Симф. концерт; БІЛГОРОД 20.00 Спів. ресіталь, 20.30 21.00 Гумор, 21.30 Пісні й арії; БУДАПЕШТ 12.05 Концерт солістів, 17.00 Цит. музика, 19.30 20.00 21.00 22.00 „Дон Хуан" оп. Моцарта; БРНО 20.45 21.00 „Русалка" оп. Дворжака; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Оп. мельодії, 18.15 Скрипка, 21.15 Військ. орх.; ГАМБУРҐ 20.10 21.00 „Польська кров" оп. Недбали; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки; КЕНІҐСБЕРҐ 19.10 20.00 21.00 „Тоска" оп. Пучіні; МІЛЯНО 17.15 Танц. музика, 21.00 22.00 23.00 „Валькірія" оп. Вагнера; ПРАГА 18.05 Пісні німецьких композиторів; РАДІО ПАРІ 20.15 Для молоді, 20.30 Солісти, 21.00 22.00 „Свято весни" розр. програма; РИМ 17.15 Форт., 21.00 22.00 Симф. концерт; СОФІЯ 18.30 Легка музика, 19.00 20.00 21.00 „Аїда" оп. Верді.

Четвер, 31. березня 1938.

БЕРЛІН 16.15 Форт. твори Вайсмана, 19.10 Тріо на форт., скр. і віолч. Шумана, 20.00 21.00 Вечір танку; БІЛГОРОД 21.30 Нар. пісні; БРЮСЕЛЯ ФЛЯМ. 20.00 21.00 „Христя лісникова" оп. Ярна; БУДАПЕШТ 13.00 Концерт військ. музики, 17.35 Арфа, 19.15 20.00 Нар. пісні в супр. циг. орх., 21.15 форт. сонати Бетовена у вик. Ерне Доґнаня; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Вальдштайнівська соната Бетовена, 20.00 21.00 Концерт орх., скр., віол., 22.30 Соната ґ-дур на віолі да ґамба Баха; КОШИЦІ 13.30 Про плекання курей, 14.00 18.45 Вістки, 18.00 Культ. огляд; Давайте дітям добру книжку; МІЛЯНО 21.00 Сценки, 21.30 22.00 Концерт квартету; ПРАГА 11.05 Сальон. музика, 15.15 Розр. музика, 21.25 Квартет а-моль Бетовена, 22.35 Концерт вокегу; РАДІО ПАРІ 20.15 Віол., 20.30 21.00 22.00 Симф. концерт; РИМ 21.00 22.00 23.00 „Арлезіянка" оп. Чілеї; СОФІЯ 20.45 Спів.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 28. березня 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	3·25 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	3·30 зол.
молоко	18—19 сот.
(яйця копа)	2·80—2·85 зол.

Попит на масло й яйця вдержаний, на молоко сильний.

ОПОВІСТКИ.

Обвинувачений Андрій Троляк заявляє, що статтю поміщену в ч. 259 „Ореденника" з дня 10. XI. 1937 р. під наголовком „З циклю під нашим дахом — під плащем віри" — помістив там через неточну інформацію місцевого кореспондента. Тепер, переконавшися, що поставлені в цій статті закиди приватному обвинувачеві о. Омелянові Константиновичеві, греко-католицькому пароховй парохії в Слюку, не відповідають правді і приватного обвинувача у високім степені кривдять, закиди ті відкликує і приватного обвинувача за заподіяну йому кривду перепрошує.

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ПАННИ освічені, інтелігентні, матеріяльно забезпечені шукають панів на становищах літ 45. Листи зі світлинами до Адміністрації „Діла". Бльондинка, шатенка. 678 2-2

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

АПЛІКАНТ, 2 і пів року практики, пише на машині — шукає патрона. Оферти з умовинами слати до 15. 4. до Адміністрації „Діла" під „Адв. конципієнт". 682 1-2

КУПНО - ПРОДАЖ

КАМЯНИЦЯ нова комфортова, без такси, 14 літ вільних, бічна Потоцького, 23.000 готівка і 2.000 банк.

ГАРНИЙ ДІМ, город, сад, при трамваю. Потоцького, 16.000.

ПОВЕРХОВА КАМЕНИЧКА, нова, Личаків, побіч парку, при трамваю, готівкою 9.000, довг 11.000.

Бічна Потоцького, НОВА, ПОВНОКОМФОРТОВА КАМЕНИЦЯ, гарний город, без такси, 15 вільних літ, готівкою 55.000, банк 15.000.

ДІМ НОВИЙ, поверховий, при трамваю, готівка 10.000, банк 5.000.

ПАРЦЕЛІ більші і менші в цілім Львові. Інформації і поради зовсім безплатно. — Українське бюро „ТРАНСАКЦІЯ" Львів, Длуґоша 1, ріг Миколая. 679 2-3

РІЖНІ

ФРАНЦІШОК ГЛЯСҐАЛЬ — упр. тех. дентист тепер Львів, Пасаж Гавсмана 7. 875 19-30

КОВДРИ вовняні пухові найдешевше виробня Романова, Городоцьких 4 (побіч Ринку). 520а 6-7

УКРАЇНСЬКА КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ що істнує від 20 літ **ІВАН МАРІЯЩ,** приймає всякі роботи мужеського, жіночого і священичого відділу по пониж. кованих цінах. Львів, ул. Петра ч. 3. 1. 2719 29-30

ЗА 1 ЗОЛ. переробляє капелюхи жіночі, мужеські, за **2 зол.** прасує мужеські убрання, кпує, направляє гардеробу жіночу і мужеську. Коперника 26 (в подвірю). 895 19-20

НОВА ХРИСТІЯНСЬКА ШВАЛЬНЯ приймає всіляке білля мужеське, жіноче, постелеве, охоронні плащі, шлафроки та дитяче білля Коханівського 3. 656 3-3

РОБІТНЯ АРТ. БРОНЗІВНИЧА Ст. Федиського Львів, Вірменська 25 (да „Зорі") виконує всякі церковні предмети зі срібла і бронзи. Позолочує старі також. 673 2-3

Я ПРИВЕЗЛА найновіші роди гепту до суконь. КОЗЛОВСЬКА, Академічна 22, І. п. тел.: 235-43. Шкільні шиття всяких родів. 5/22 1-3

СТАРУ ҐАРДЕРОБУ мужеську — міняємо на наймодніші бельські матеріяли. Телефон 270-25. 673 1-5

ОГОЛОШЕННЯ.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів Ринок 10.